

Nadaljujemo z ukrepi za zagotavljanje lastnih sredstev

Ne glede na otežene pogoje za poslovanje nam je v skupini Talum v zadnjih štirih letih uspelo povečati skupno dodano vrednost, kar je rezultat uspešnega prestrukturiranja.

(Daniel Lačen, član uprave Taluma)

Iz vsebine

4

5

7

11

12

14

15

18

23

26

30

34

- 4** Nadaljujemo z ukrepi za zagotavljanje lastnih sredstev
- 5** »Ničesar v življenju se ni treba bati, treba je samo razumeti!«
- 6** Ne zamudite
- 7** Digitalna transformacija – izzivi »digitalne prihodnosti«
- 9** Projekt Martina
- 10** Sodelovanje s Fakulteto za energetiko
- 11** Delo zahteva veliko znanja in izkušenj
- 12** Vzorčenje in analiza tal
- 14** Predstavitve elektroliz iz kluba AP18
- 15** Remonti proizvodne opreme
Poletje je čas remontov
- 16** Poskrbi za svojo varnost – uporabljalj zaščitno čelado
- 18** Vrhunska restavracija z dolgoletno tradicijo
- 23** Snemanje novega predstavitvenega filma
Bilo je »pacužastično«!
- 26** Znanje – dobra naložba za prihodnost
- 28** Počitniško delo
- 30** »Gremo v šolo!«
- 31** Temelji krvodajalstva: solidarnost, spoštovanje in strpnost
- 33** Prvo mesto v vlečenju vrvi in pikadu
- 34** Kolonija za odrasle
- 35** Križanka

Naslovnica: Rondelice

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2400 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelusič, glavna urednica, Danica Hrnčič, članica, Lilijana Ditrih, članica, Gregor Jurko, član.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, avtorica naslovnice: Aleksandra Jelusič

Prelom, priprava za tisk in tisk: Tiskarna Ekart, d. o. o.

Kako se rojevajo ideje?

Foto: Srdan Mohorič

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Ker smo že skoraj na pragu septembra, meseca, ki bo med drugim zaznamovan tudi s 6. Dnevom inovativnosti, na katerem bomo izbirali najboljše ideje naših sodelavcev, bom tokratni uvodnik namenila prav področju ustvarjalnosti in procesu rojevanja idej. Pri tem bom izhajala iz teme, ki jo je v svojih knjigah obdelal pisatelj Austin Kleon. Kleon je namreč avtor več mednarodnih knjižnih uspešnic, v katerih svetuje, kako biti ustvarjalen in kako svojo kreativnost unovčiti v digitalni dobi.

Dejstvo je, da si je danes, v poplavi informacij in znanj, težko izmisliti nekaj povsem novega. V glavnem gre za nadgradnjo idej, ki so bile že zapisane ali predlagane, le čas morda ni bil pravi in družba ni bila dovolj zrela, da bi prepoznala dodano vrednost ideje in jo spravila v življenje. André Gide, Nobelov nagrajenec za literaturo, je nekoč zapisal: »Vse, kar je treba izreči, je bilo že izrečeno. A ker takrat ni nihče poslušal, je treba povedati znova.«

Ustvarjalni proces rojevanja idej se začne takrat, ko zaznamo, da bi v svojem okolju morali nekaj spremeniti na bolje. Človek, ki v sebi ne neguje ustvarjalnega potenciala, bo začel kritizirati in bo poskušal najti krivca za stvari, ki ga motijo. Navadno ne bo začel pri sebi in bo krivce iskal zunaj sebe. Ustvarjalec pa ne bo izgubljal dragocene energije za negativizem, temveč bo začel ustvarjati okolje, ki si ga želi. Ustanovil bo podjetje, ki bi si ga želel voditi, izdelal bo nekaj, kar bi rad uporabljal, ustvaril bo delovno klimo, v kateri bi rad delal, postal bo takšen vodja, kot bi si ga on sam želel imeti – ustvaril bo to, kar si želi, da bi bilo ustvarjeno.

Še slabši od destruktivnih kritikov in nergačev pa so za podjetje apatični posamezniki, ki problema v okolju niti ne zaznajo in tako tudi ne čutijo želje, da bi sploh kaj spremenili.

Ustvarjalnost bi lahko imenovali tudi čarovnija, saj nanjo nimamo vedno zavestnega vpliva. Vsekakor je zelo dobrodošlo, da imamo poleg vsakodnevne rutine še stranske projekte ali hobije. Stranski projekti so vse tisto, kar delamo, kadar mislimo, da delamo kar nekaj. Tisto, s čimer se igramo. To je najbolje. Tam se zgodijo čarovnije.

Hobiji ali projekti so nekaj ustvarjalnega, kar je namenjeno le tebi. S hobijem ne poskušamo zaslužiti ali zasloveti, z njim se ukvarjamo, ker nas to osrečuje. Gre za nekaj, kar ustvarjamo brez pritiskov in brez načrtov. To nas obnavlja in v nas spodbuja ustvarjalnost, ki jo lahko nadgradimo in prenesemo na službeno področje.

Veliko ljudi, ki so predani delu, ima občutek, da bodo med dopustom ali počitkom kaj zamudili, zato si počitka raje sploh ne privoščijo in ves čas delajo ali pa so tudi na dopustu z mislimi pri delu. Ves čas spremljajo e-pošto, sprejemajo službene klice in razmišljajo o tem, kaj vse jih čaka po vrnitvi na delovno mesto. Prav slednje je lahko zaviralec ustvarjalnosti in idej.

Austin Kleon je v zvezi z ustvarjalnostjo zapisal, da si bi morali ljudje vzeti čas za dolgočasenje. Nekoč je nekega svojega sodelavca slišal reči: »Kadar si naložim preveč dela, postanem neumen.« Ustvarjalni ljudje torej potrebujejo čas, da samo posedajo in ne počnejo ničesar ali pa delajo stvari, ki jih resnično sproščajo. V takšnih trenutkih se porodijo najboljše ideje.

Za ustvarjalnost je tudi dobro, da se odpravimo zdoma. Sprememba okolja in distanca od problemov je dobrodošel recept za spodbujanje ustvarjalnega procesa. Ko se bomo namreč po dopustu vrnili v delovno okolje, bo tam vse isto. A v našem duhu se je medtem nekaj spremenilo in to spremeni vse. V vsakdanji rutini je možganom namreč preveč udobno. Če pa nekaj časa preživimo v drugem okolju, med ljudmi, ki stvari delajo drugače kot mi, ko potujemo ali se potepamo, se svet zazdi nov, in kadar je svet nov, možgani bolje delujejo.

Nekateri si morda tudi ne upajo govoriti o svojih zamislih, ker se bojijo, da bi bili videti trapasto, ali pa se celo bojijo, da jim bi ideje ukradli. Howard H. Aiken je o kraji idej zapisal: »Nikar se ne bojte, da vam bi drugi kradli ideje. Če so količnik dobre, jih boste morali ljudem vtepati v glavo.«

Če se torej še niste odpravili na letni dopust, potem si ga privoščite brez slabe vesti. Bodite brez skrbi. Svet se med tem časom ne bo bistveno spremenil. Lahko pa se z regeneracijo telesa in duha spremenite vi.

Uredništvo časopisa vam želi prijetno dopustovanje in veliko svežih idej!

»Za ustvarjalnost je tudi dobro, da se odpravimo zdoma. Sprememba okolja in distanca od problemov je dobrodošel recept za spodbujanje ustvarjalnega procesa.«

Nadaljujemo z ukrepi za zagotavljanje lastnih sredstev

Ne glede na otežene pogoje za poslovanje nam je v skupini Talum v zadnjih štirih letih uspelo povečati skupno dodano vrednost, kar je rezultat uspešnega prestrukturiranja. Glede na navedeno in posledično izboljšanje poslovnega izida je nujno nadaljevati aktivnosti pri uresničevanju strategije, predvsem na področju razvoja in rasti proizvodnje rondelic, ulitkov in absorberjev ter diferenciacije strukture proizvodov in prodaje v livarni. Te aktivnosti so sicer investicijsko zahtevne, a bo z njimi zmanjšana, če že ne popolnoma eliminirana, naša odvisnost od primarnih proizvodov, katerih usoda je v veliki meri odvisna od gibanj na trgih in borzi, torej od dejavnikov, na katere nimamo vpliva.

V skupini Talum z izvajanjem finančne politike zagotavljamo rast obratnega kapitala ter ohranjamo likvidnost na kratki in dolgi rok. V letu 2017 smo predvideli lastne vire sredstev za investicije ter investicijsko vzdrževanja za obnovitev obstoječih proizvodnih zmogljivosti ter obnovitev in dograditev energetske infrastrukture, ki smo jih zaradi zagotavljanja likvidnosti v tistih letih zamaknili iz let 2012–2016 v letošnje leto. V teh letih smo si s temi ukrepi resda izboljšali likvidnost in kapitalsko ustreznost, vendar smo po drugi strani ogrozili stabilnost in nemoten proizvodni proces ter tudi tvegali nepretrgano delovanje ključne energetske opreme. Čeprav iz podatkov v skupinskem izkazu poslovnega izida za obdobje od januarja do junija 2017 ugotavljamo, da je skupina Talum ustvarila pozitiven poslovni izid v absolutni vrednosti 1.510.020 EUR, pa ugotavljamo tudi, da se nam poslabšuje denarni tok zaradi povečane investicijske dejavnosti oziroma zaradi zagotavljanja lastnih virov sredstev iz naslova teh investicij.

Tudi v prihodnosti bomo nadaljevali z ukrepi za zagotavljanje lastnih sredstev oziroma ustreznega obratnega kapitala, ki so povezani z naslednjimi področji:

- Znižanje obsega skupnih terjatev ter znižanje skupnih, predvsem pa nekurantnih zalog; ugotavljamo, da na obeh področjih nismo dosegli zastavljenega cilja.
- Podaljšanje plačilnih rokov dobaviteljem. Predvidevamo, da se bomo z vsemi dobavitelji, ki nimajo monopolnega položaja in jih lahko zamenjamo z drugimi dobavitelji, ki ponujajo istovrstno blago podobne kakovosti, cene in druge konkurenčne pogoje, dogovorili za anekse o plačilnih pogojih.
- Obvladovanje oziroma znižanje različnih stroškov materiala in storitev; ugotavljamo, da pri tem prav tako ne dosegamo zastavljenih ciljev. Vsekakor je to proces, ki se bo nadaljeval v okviru strateškega projekta Racionalizacija poslovanja in optimiranje poslovnih procesov, ki naj bi omogočil boljši izkoristek sredstev v vseh segmentih poslovanja. Posledice tega projekta vidimo predvsem pri optimalnem izvajanju aktivnosti oziroma v odstranitvi nepotrebnih aktivnosti, počasnejši rasti stroškov od prihodkov, izboljšanju poslovnega rezultata, večji učinkovitosti ter kakovosti proizvodov in storitev. Dejstvo namreč je, da je naša uspešnost v veliki meri odvisna od stroškov poslovanja, predvsem zato, ker z njihovim obsegom vplivamo na poslovni rezultat, saj lahko s tem ob predpostavki približno enakih prihodkov izboljšamo poslovni izid. Zavedamo se, da je druga pot v sedanjih razmerah zaostrene konkurence nemogoča, to je, da ob nespremenjenih stroških dosežemo višje prodajne cene. Verjamem, da je to stalen proces, ki bo terjal spremembe, zato vas vse skupaj želim spodbuditi k spremembam v načinu razmišljanja ter ustvariti pozitiven odnos do sprememb. Menim, da sta to glavni vodili inovativnosti, ki sta pogoj za uspešno poslovanje v prihodnosti.
- Marca smo ukinili dejavnosti proizvodnje in vzgoje sadik v hčerinskem podjetju Vrtnarstvo Revital, d. o. o., kot posledico nezadovoljivih ekonomskih rezultatov v preteklosti in po opravljenih tržnih raziskavah o tržnih potencialih.
- Do konca leta 2017 bomo prenehali z dejavnostmi v okviru Kreativnega aluminija, d. o. o.

Vsem sodelavcem in sodelavkam želim prijeten dopust in uspešno vrnitev na delo.

Daniel Lačen,
član uprave Taluma za ekonomsko področje

»Ničesar v življenju se ni treba bati, treba je samo razumeti!«

V današnjih hitro spreminjajočih se razmerah na trgu lahko konkurenčno prednost ohranjajo le podjetja, ki so se sposobna hitro prilagajati spremembam z inovacijami in učinkovito izrabo informacij, znanja, idej itd. Prihodnost, učinkovitost in razvoj podjetništva se preusmerjajo k tistim podjetjem, ki se bodo sposobna učiti in prilagoditi dinamiki konkurenčnega okolja. Dejstvo je, da je sodobno podjetništvo nepredvidljivo in se stalno spreminja.

DANIJE V RB NJAK

FOTO: SPLET

Podjetništvo spreminja naš način življenja

Dejstvo je tudi, da je podjetništvo zasnovalo vrsto sprememb, nadgradenj, razvoj tehnike in samega načina življenja vseh nas. Naj se dotaknemo samo pogonskih sredstev (avtomobilizma itd.), ki je zelo pomemben segment, povezan s proizvodnjo aluminija. Za prevoz orožja je v 19. stoletju človek izumil prvo vozilo s pogonom na prednje kolo, ki je bilo sposobno vleči top, težak 5 ton, s hitrostjo 5 km/h. Poznamo tudi vozilo Thrust SSC, ki je že pred 20 leti postavilo hitrostni rekord 1228 km/h, kar je pomenilo tudi prvi nadzvočni rekord. Zdaj razvijajo vozilo Bloodhound, katerega cilj je preseči hitrost 1000 milj ali 1609 km/h, to pa bi pomenilo, da bi bilo hitrejšo od izstrelka Magnum 357. Sprašujem se, ali je človek, ki je izumil pogonsko vozilo za prevoz topa, kdaj razmišljal, da bo človeštvo izumilo (razvilo) vozilo, ki bo hitrejšo od »metka«. In zakaj toliko pišem o vozilu Bloodhound?

Vozilo Bloodhound

Sprednje podvozje avtomobila so naredili iz štirih velikih kosov aluminija, vsak je tehtal več kot 200 kilogramov. Večkrat so jih segreli in stisnili ter s tem povečali vzdržljivost. Iz začetne mase 800 kilogramov aluminija ima končni izdelek sprednjega dela vozila le 40 kilogramov.

Na enak način so izdelali tudi kolesa. Sprednji imata premer 90 centimetrov, vsako tehta 100 kilogramov, med vožnjo pa se bodo vrtela s hitrostjo deset tisoč vrtljajev na minuto. Aluminijasta kolesa prenesejo obremenitev 50 tisoč G. Celotno sprednje podvozje lahko zdrži obremenitev 30 ton. Ugotovimo lahko, da se beseda aluminij pojavi večkrat. Vprašajmo se: Ali je aluminij kovina za tehnološke presežke? Ali je aluminij kovina, pri kateri se splača govoriti o razvoju materiala, razvoju izdelkov, o končnih »fizičnih« proizvodih itd.?

Leto 2040

Tega leta Nemčija in Francija na svojem ozemlju nočeta več videti bencinskih in dizelskih motorjev. Volvo bo od leta 2019 delal samo na hibridnih in električnih vozilih. Je priložnost v električnih vozilih (čisto okolje, zaradi tega manj podnebnih sprememb; svet stremi k temu!)? Spomnimo se vozila Bloodhound ter »lahkosti« aluminijastega podvozja in vzdržljivosti koles. Ali bodo električna vozila morala biti lahka glede na njihovo trenutno »problematiko« (razdalja, ki jo je mogoče trenutno prepeljati z enim polnjenjem baterije, zmogljivost električnih motorjev itd.)? To so vprašanja, ki nas pripeljejo do razmišljanja in vodi jo k spremembam!

Vozilo Bloodhound

Kje so možnosti za Talum?

V Talumu smo nadgradili področje, povezano z inovativnim načinom razmišljanja. To dokazujemo med drugim tudi z akcijo Upam si! Število predlogov, pobud, idej se iz leta v leto povečuje.

Vsi se zavedamo, da nobena ideja ni nora (ali, če hočete, brezvezna). Kako ugotoviti, ali je dobra? Splošnega pravila ni, vseeno pa si je dobro postaviti vsaj tri vprašanja:

- Ali vaša ideja rešuje neki problem?
- Kakšno mnenje imajo o vaši ideji drugi?
- Zakaj se tega ni lotil še nihče pred vami?

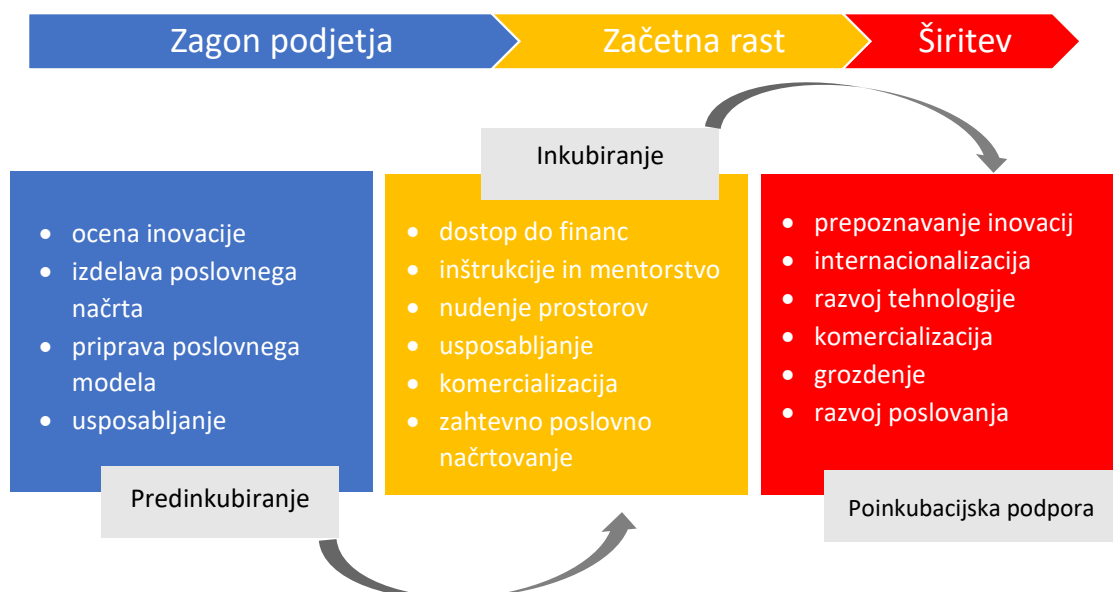
Seveda je za resnejšo debato potrebna tudi raziskava trga in priprava poslovnega načrta. Resnejša debata vodi k naslednji fazi, k naslednji stopnički.

Podjetniški pospeševalnik (inkubator)

V številnih slovenskih podjetjih so začeli delovati podjetniški inkubatorji. V letošnjem letu se je za to odločilo tudi podjetje Talum. Z reorganizacijo Strateškega razvoja je nastal tudi podjetniški pospeševalnik.

Naloga podjetniškega pospeševalnika je organizirati podjetniško okolje, ki se mu bodo lahko pridružili posamezniki (zaposleni iz podjetja Talum in tudi drugi), posamezna podjetja (že ustanovljena startup ali spinoff podjetja), ki si bodo predvsem upala stopiti na pot od ideje do prodaje prvega proizvoda/izdelka na trgu in se s tem prebiti skozi točke, ki so prikazane na spodnji sliki.

V Talumu smo si zadali cilj, da iščemo ideje, povezane z našo primarno dejavnostjo – z aluminijem. Verjamemo, da Talum ima moč in znanje, s katerim bomo premagovali posamezne stopničke. Pregovor pravi: »Ničesar v življenju se ni treba bati, treba je samo razumeti.« Zato vsi tisti, ki imate ideje, vabljeni! ■

Ali bo vozilu Bloodhound uspelo postaviti zeleni hitrostni rekord in ali bo aluminij takšno obremenitev prenesel, bomo ugotovili (če bo seveda šlo vse po načrtu) že oktobra 2017 ...

NAPOVEDNIK DOGODKOV

SLUŽBA ZA ODNOS Z JAVNOSTMI

FOTO: SPLET

Ne zamudite

september 2017

2. september
12.–17. september
13.–15. september
15.–17. september
16.–17. september
20.–22. september
22. september

19. Talumov dan za zdravje (*program: intranet*)
Mednarodni obrtni sejem v Celju
57. mednarodno livarsko posvetovanje v Portorožu
7. Folklorni Kimavčevi dnevi (*program: //flev.si/program-2017/*)
Sindikalna ekskurzija (*program: intranet*)
Slovenski kemijski dnevi
6. Dan inovativnosti (*program: intranet*)

Digitalna transformacija – izzivi »digitalne prihodnosti«

Najboljši pristop k transformaciji podjetja v digitalno je tak, ki agilno spreminja posamezne dele podjetja, se ves čas uči in se razrašča v tisto smer, kjer je transformacija smiselna in prinaša koristi.

MIRKO VESELIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ,
SPLET

Izzivi za podjetja

Podjetje, ki bo v prihodnosti želelo dobro poslovati ali, še bolj rečeno, ki bo želelo obstati na trgu, bo moralo nenehno optimizirati in transformirati tehnološko dovršenost poslovnih procesov. To pomeni, da bodo morala podjetja vedno bolj izkoriščati digitalne kanale in nove poslovne modele, ki jih ti omogočajo.

Vsako podjetje se bo moralo vedno bolj povezovati s svojimi strankami, se jim še bolj prilagajati. Vse to je možno z uporabo digitalne tehnologije, ki že danes omogoča, da iz praktično neomejene količine podatkov ustvari nekaj novega, nekaj vrednega za odjemalca.

Digitalna transformacija je kontinuiran proces

Pri transformaciji seveda ne gre za enkraten proces in kljub modernosti izraza *digitalna transformacija* ta ni od včeraj. Podjetja so se v zgodovini morala večkrat spremeniti, se tako ali drugače odzivati na spremembe, res pa je, da je digitalna tehnologija danes v takem razcvetu in tako vseprisotna, da se spremembam na tem področju počasi ne bo več mogoče izogniti. Podjetja bodo vedno bolj uporabljala digitalne tehnološke rešitve za opravljanje storitev, njihovo trženje, komuniciranje s strankami, procese odločanja in boljšo produktivnost svojih zaposlenih.

Optimizacija poslovnih procesov v Talumu

Prva faza optimizacije procesov

V 1. fazi se izvaja projekt poslovne analitike BI, ki nam bo v procesih omogočala izhodišče za transparentnost in želeno strukturiranje nastajajočih podatkov o procesih in bo v vsakem trenutku »na klik« odlično orodje za odločanje in nadaljnje optimizacije procesov. (Več o vsebini projekta je bilo zapisano v aprilski številki časopisa Aluminij.)

Druga faza optimizacije procesov

Izhodišča za namen in smoter v nadaljevanju 2. faze in končnega cilja stalne optimizacije procesov v skupini Talum nam je v uvodniku te številke podal član uprave Daniel Lačen. Skupni cilj vseh zaposlenih v skupini Talum bo trajnost optimizacije poslovnih procesov. Omogočala nam bo boljši izkoristek gospodarskih kategorij v vseh segmentih poslovanja in bo ciljno usmerjena v učinke optimalne rabe:

- izvajanja poslovnih procesov,
- delovnih sredstev, opreme,
- finančnih sredstev in
- kompetentnosti zaposlenih.

Koraki optimizacije procesov v prihodnosti

Optimizacijo procesov v Talumu bomo to leto in v nadaljnjih letih vsebinsko izvajali v več korakih, in sicer z:

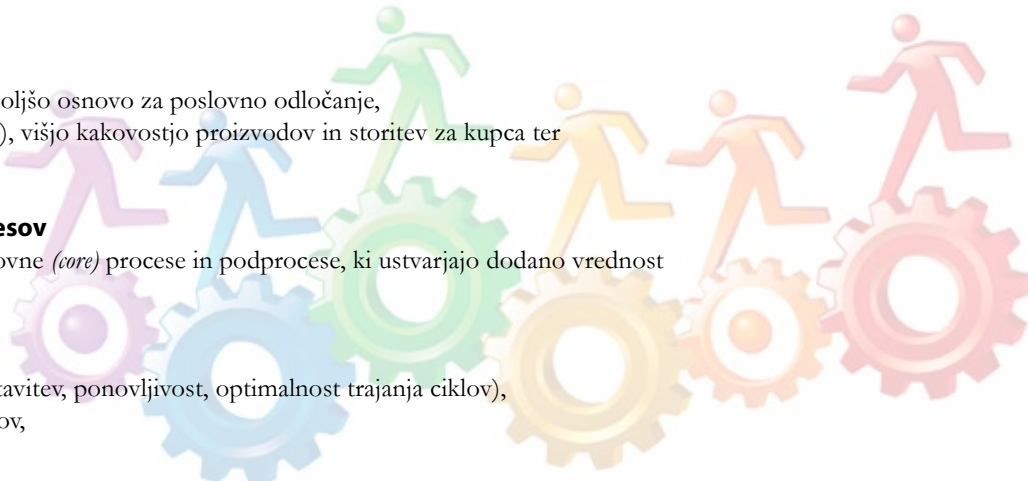
- optimalnim izvajanjem aktivnosti in odstranitvijo nepotrebnih aktivnosti iz procesa – »cilj so vitki procesi«,
- optimiziranjem stroškov,
- zadovoljnimi zaposlenimi,
- zadovoljnimi kupci,
- večjo preglednostjo poslovanja z BI in s tem boljšo osnovo za poslovno odločanje,
- izboljšanjem poslovnega rezultata (ROA, ROS), višjo kakovostjo proizvodov in storitev za kupca ter
- zadovoljnimi lastniki.

Optimizacija osnovnih procesov in podprocesov

Optimizacija bo v Talumu ciljno usmerjena v osnovne (*core*) procese in podproces, ki ustvarjajo dodano vrednost (proizvodni, storitveni procesi).

Pri osnovnih procesih bo optimizacija zajemala:

- avtomatizacijo proizvodnih procesov (poenostavitev, ponovljivost, optimalnost trajanja ciklov),
- časovno skrajšanje logističnih procesov in ciklov,

- večjo razpoložljivost obstoječih delovnih sredstev in opreme z optimalno organizacijo dela,
- informatizacijo procesov, visual management, BI.

Optimizacija podpornih (*support*) procesov, ki podpirajo osnovne procese (strokovne službe v Talumu, d. d.) bo zajemala:

- poenostavitev in informatizacijo postopkov,
- podatkovno in informacijsko podporo za osnovne procese, *visual management*, BI,
- učinkovitost in kakovost »pisarniškega dela« s končnim ciljem odličnosti v pisarnah (*office excellence*).

Korenito transformacijo lahko dosežemo le s spreminjanjem kulture podjetja in spremembo obstoječega poslovnega modela.

Sprememba kulture podjetja

Vse pa samo s tehnologijo ni mogoče. V prvi fazi je potrebna sprememba kulture podjetja. Poklici in potrebne kompetence sodelavcev, ki bodo obstajali v naslednjih letih, bodo vsekakor močno zaznamovani s 4. industrijsko revolucijo, ki smo ji priča že danes. Avtomatizacija vsega bo privedla do tega, da bodo spremembe hitreje vidne in naše službe bodo zahtevale hitrejšo prilagajanje in drugačne kompetence. Intenzivno izobraževanje na delovnem mestu bo nekaj, čemur se nikakor ne bomo mogli izogniti, če bomo želeli ostati konkurenčni in obdržati službe.

Sprememba modela konkurenčnih vrednot

Torej se bomo srečali tudi s potrebo po spremembi modela konkurenčnih vrednot, ki jih uvrščamo med štiri tipe organizacijske kulture.

Agilnost podjetja

Ne moremo torej govoriti le o enem univerzalnem receptu, ki bo učinkoval v Talumu. Pomembno pa je, da je agilno organizacijo treba vzpostaviti v smeri kulture adhokracije, klana in vzporedno kulture trga. Do spoznanja o ustreznem »razmerju stila« moramo priti v podjetju, z vprašanji o karakteristikah podjetja, načinu vodenja na vseh ravneh, vidiku zaposlenih, o povezovalnih dejavnikih, strateških poudarkih in kriterijih uspeha, na katere bi moralo pri sebi odgovoriti čim več zaposlenih. Tako lahko podjetje uokviri trenutno stanje in definira želeno. In ko je to jasno, bo v podjetje lažje vpeljati načela agilnosti in z optimizacijo dosegati še boljše rezultate. ▣

Najboljši način, da si ustvariš prihodnost, je, da si jo ustvariš sam. (Stephen Covey)

Tabela: Tipi organizacijske kulture

FLEKSIBILNOST IN LASTNA PRESOJA		ZUNANJI FOKUS IN RAZLIKOVANJE
NOTRANJNI FOKUS IN INTEGRACIJA	Kultura klana Prijetno delovno okolje, kjer imajo ljudje veliko skupnega (kot ena velika družina). Vodilni kadri so v vlogi mentorjev in povezovalcev. Cilj je razvoj kadra, pripadnosti in sodelovanja.	
	Kultura adhokracije Delovno okolje velja za dinamično, kreativno naravnano. Vodilni kadri so videni kot inovatorji, podjetniki, vizionarji. Cilj je inovativnost, vizija in novi resursi.	
NOTRANJNI FOKUS IN INTEGRACIJA	Kultura hierarhije Formalizirano delovno okolje z veliko pravil in močno hierarhijo. Vodilni kadri so v vlogi nadzornikov, organizatorjev, menedžerjev. Cilj je vzpostavitev nadzora, kontrole, stabilnosti.	ZUNANJI FOKUS IN RAZLIKOVANJE
	Kultura trga Usmerjenost k doseganju ciljev in realizaciji zastavljenih nalog ter osredotočenost na stranke. Vodilni kadri so motorji rivalstva. Cilj je merjenje zadovoljstva strank, tekmovanje, izboljševanje produktivnosti.	
STABILNOST IN NADZOR		

Projekt **Martina**

Martina – materiali in tehnologije za nove aplikacije

Projekt Martina, v katerem Talum sodeluje od septembra 2016, je sofinanciran iz evropskih strukturnih skladov za področje raziskav, razvoja in inovacij ter deluje na platformi slovenske strategije pametne specializacije. Z njim želi država krepiti konkurenčnost gospodarstva s krepitvijo njegove inovacijske sposobnosti.

MATEJ ERNECL
FOTO: SPLET

Namen projekta Martina

Razpis Verige in mreže vrednosti, na katerem je bil izbran projekt Martina, je namenjen za sodelovanje med raziskovalnimi inštitucijami in gospodarstvom. S tem želi država še bolj povezati znanost s prakso, prav tako pa doseči razvojno sodelovanje med podjetji v verigah vrednosti.

V projektu Martina sodeluje osem podjetij in osem RR-inštitutov oziroma fakultet.

Sodelujoča podjetja:

- Talum,
- Metal Ravne,
- Acroni oziroma RCJ – Razvojni center Jesenice,
- Impol,
- Štore Steel,
- Kolektor Group,
- TPV in
- Zlatarna Celje.

Sodelujoči RR-inštituti oziroma fakultete:

- IMT – Inštitut za kovinske materiale in tehnologije,
- TECOS – Razvojni center orodjarstva Slovenije,
- Kemijski inštitut iz Ljubljane,
- Fakulteta za strojništvo Univerze v Ljubljani,
- Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani,
- Strojna fakulteta Univerze v Mariboru,
- Center odličnosti Vesolje in
- ZAG – Zavod za gradbeništvo Slovenije.

Podprojekt Napredne aluminijeve zlitine z izboljšanimi lastnostmi

Sodelujočih akterjev je veliko, zato pri projektu deluje več raziskovalno-razvojnih podprojektov. Talum sodeluje pri podprojektu Napredne aluminijeve zlitine z izboljšanimi lastnostmi, naši partnerji pri tem pa so Inštitut za kovinske materiale in tehnologije, Impol in Naravoslovnotehniška fakulteta. Delno sodelujemo tudi pri podprojektu, v okviru katerega se razvijajo nova orodna jekla za delo v vročem (Metal Ravne).

Vrednost celotnega projekta: 9.600.000 EUR,
predviden sofinancirani delež Taluma: 630.000 EUR.

Tudi v Talumu projekt Martina poteka v različnih delovnih okoljih:

- PE Rondelice,
- PE Ulitki,
- PE Livarna,
- PE Aluminij,

- Strateški razvoj,
- Talum Inštitut,
- Talum Servis in inženiring, OE Orodjarna.

Povečati raziskovalno dejavnost

Talum želi s projektom Martina povečati raziskovalno dejavnost na področju razvoja aluminijevih zlitin oziroma njihovih karakteristik ter vzpostaviti platformo za razvoj novih tehnologij na področju litja aluminija.

Projekt Martina že daje rezultate

Po letu dni delovanja pri projektu Martina že lahko pokažemo rezultate, ki jih lahko uporabimo za sprejemanje novih odločitev pri tehnoloških, razvojnih in tudi poslovnih izzivih.

PE Ulitki

- V PE Ulitki so preiskovali vpliv cirkonija (Zr) in molibdena (Mo) v zlitini silafont 36 v kombinaciji z različnimi toplotnimi obdelavami z namenom, izboljšati razmerje med raztežkom in trdnostjo.
- Poteka aktivnost, pri kateri skupaj z Metalom Ravne razvijajo novo orodno jeklo z namenom, doseči manjšo erozijo orodja in boljšo obstojnost na razpoke v vročem.
- Hkrati sami preiskujejo vpliv metalizacije na cikel mazanja, vpliv temperature taline na »lepljenje«, vpliv različnih izvedb hlajenja, različnih izvedb »fontan«.
- Izdelali so simulacijo hlajenja, večtočkovno usmerjeno hlajenje.
- Preiskovali so vpliv aluminijeve zlitine z manjšim deležem silicija na lepljenje na jedra ter analizirali obstojnost oplasčenih jader.

PE Rondelice

- V PE Rondelice so preiskovali vpliv trdote pri različnih toplotnih obdelavah z namenom, doseči boljše končne lastnosti pri protismernem iztiskanju rondelic.

PE Livarna

- V PE Livarna so skupaj z Impolom preiskovali vpliv čiščenja in prave taline na prisotnost vključkov v zlitini 6082 za drogove.
- Raziskujejo tudi nove tehnologije litja, kot sta *rheocasting* in *squeeze casting*, to je litje v testnem stanju. Gre za postopek doseganja boljših mehanskih lastnosti ulitkov, pri katerih se združujeta tehnologiji litja in kovanja.

Projekt Martina se izteče leta 2019

Projekt Martina bo potekal vse do leta 2019, ko bomo lahko ocenili, ali smo s sodelovanjem pri njem dosegli zastavljene cilje, predvsem pa, ali bomo s pridobljenimi rezultati izboljšali konkurenčnost naših proizvodov. ■

Sodelovanje s Fakulteto za energetiko

Talun in Univerza v Mariboru, ki združuje 17 različnih fakultet, imata že več let podpisan sporazum o aktivnem sodelovanju na različnih raziskovalno-razvojnih področjih. Ena izmed članic univerze je tudi Fakulteta za energetiko, ki spada med najmlajše, saj je bila ustanovljena šele junija 2007 ter je edina nova tehniška fakulteta v Sloveniji v zadnjih nekaj desetletjih.

BOŠTJAN KOROŠEC

FOTO: SPLET

Fakulteta za energetiko

Fakulteta za energetiko ima sedež v Krškem in stalno dislocirano enoto v Velenju, krajih, ki sta največja energetska bazena v Sloveniji. Študenti imajo tako olajšan neposreden stik z velikimi energetske sistemi. Področja študija so hidroenergetika, termoeenergetika ter jedrska, alternativna in splošna energetika.

Analiza variant uporabe odpadne toplote hladilnih voda

V poslovni enoti Upravljanje z energijo smo v sklopu priprave projekta celovite posodobitve sistema ogrevanja, s katerim planiramo ukiniti paro, postaviti nekaj dislociranih plinskih kotlovnice in izrabiti čim več toplotne energije iz tehnoloških procesov, skupaj s Fakulteto za energetiko izdelali Analizo variant uporabe odpadne toplote hladilnih voda za ogrevanje upravne stavbe. Na fakulteti sta bila nosilca aktivnosti prof. dr. Jurij Avsec in Urška Novosel (Laboratorij za termomehaniko, termoeenergetiko in nanotehnologije), pri nas pa Boris Hebar in Jože Karlovčec (Strojna energetika).

Izziv analize je bil, na kakšen način in s kakšnimi stroški ogrevati upravno stavbo v primerjavi s sedanjim sistemom, če imamo na voljo večjo količino tople vode iz hlajenja procesov litja v Livarni, Izparilnikih, Ulitkih in Rondelicah – torej iz slabih 300 metrov oddaljenega zaprtega hladilnega sistema (ZHS).

V ožji krog obravnave sta se uvrstili dve tehnologiji:

- industrijska visokotemperaturna toplotna črpalka in
- dogrevanje svežega vstopnega zraka.

Industrijska visokotemperaturna toplotna črpalka

Industrijska visokotemperaturna toplotna črpalka s 1.000 kW toplotne moči (slika 1) bi stopenjsko, glede na zunanjo temperaturo, dvigovala temperaturo ogrevalne vode od 40 °C do največ 90 °C, kar je primerljivo

Primer ustrezne industrijske visokotemperaturne toplotne črpalke

s sedanjim ogrevalnim režimom. Način delovanja je praktično identičen toplotnim črpalkam za stanovanjske hiše ali klimatskim napravam, ki jih uporabljamo v domovih in pisarnah.

Toplotna črpalka bi bila postavljena v kleti upravne zgradbe in priključena na obstoječi ogrevalni sistem, za dovod tople vode pa bi bilo treba zgraditi cevovod iz ZHS. Na tak način bi koristno izrabili »odpadno« toplotno energijo, ki jo danes v hladilnih stolpih odvajamo v ozračje, ima pa takšna črpalka precejšnje obratovalne stroške (poraba električne energije), saj deluje s faktorjem učinkovitosti (COP) do 4.

Dogrevanje svežega vstopnega zraka

Za dogrevanje svežega vstopnega zraka bi bilo treba v glavni vstopni kanal svežega zraka za upravno zgradbo vgraditi 4 m² velik toplotni prenosnik voda-zrak (slika 2). V njem bi topla voda iz ZHS predala svojo toplotno energijo zraku, ki vstopa v ogrevalni sistem upravne zgradbe.

Sistem izmenjave zraka v objektu deluje v območju med 30 in 70 odstotki svežega zraka, vendar je zaradi slabe toplotne prevodnosti zraka izkoristek takega načina izrabe odpadne toplote hladilne vode približno 2,5-krat slabši kot pri uporabi toplotne črpalke. Zaradi tega je tudi vračilo investicije bistveno daljše.

Primer ustreznega toplotnega prenosnika voda-zrak

Analiza variant uporabe odpadne toplote hladilnih voda za ogrevanje upravne stavbe je pokazala, da je mogoče na različne načine koristno uporabiti odpadno toplotno energijo iz tehnoloških procesov in tako zmanjšati porabo primarnih goriv, v našem primeru zemeljskega plina za proizvodnjo pare. Ne glede na tehnično izvedljivost pa je treba upoštevati tudi ekonomiko predlaganih rešitev, ki je v našem primeru toplotne črpalke nad 6 let oziroma nad 15 let v primeru ogrevanja svežega vstopnega zraka. ■

Ocenjujemo, da je bilo sodelovanje s Fakulteto za energetiko plodno, zato se bomo z njimi povezovali tudi v prihodnje.

Delo zahteva veliko znanja in izkušenj

Pogovor z Robertom Kristofičem
PE Aluminij

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V Talumu sem se zaposlil leta 1988. Bil sem Talumov štipendist. Moja službena pot se je začela v proizvodnji glinice. Vmes sem moral opraviti tudi vojaščino, in ko sem se leta 1991 vrnil, v Talumu iz boksita nismo več sami proizvajali glinice, zato sem se prezaposlil v sestavljalnico anodnih blokov, kjer sem bil zaposlen 18 let.

Živim v Kidričevem in v službo se vozim s kolesom. Delam v treh različnih izmenah: jutranji, popoldanski in nočni. Vikende imam proste. Kadar delam zjutraj, vstajam nekaj pred peto uro in sem na delovnem mestu deset minut čez peto. Že od začetka službovanja delam v izmenah, zato sem navajen na ta ritem, je pa res, da si s tem porušiš naravni bioritem telesa. Kadar sem v nočni izmeni, začnem delati ob 21. uri in ostanem na delovnem mestu do jutra.

Kadar sem v jutranji izmeni tako kot danes, si zjutraj s sodelavci najprej privoščimo kavo in dorečemo plan dela. Delo je pravzaprav že določeno z delovnim nalogom, tako da približno že veš, kaj te čaka. Moje delo je zelo raznoliko in zahteva veliko različnih znanj in predvsem izkušenj. Sodelavci temu načinu rečemo tudi kolobarjenje, saj vsak teden opravljaš drugo delo.

Sam sem ta teden v nadzorni sobi. Spremljati moram veliko raznolikih parametrov in v primeru težav pravilno in pravočasno odreagirati. Okoli mene je tako več različnih zaslonov, preko katerih spremljam parametre. Gre za spremljanje sestavin, iz katerih naredimo zelene anode. Ker se sestavine glede na svoje značilnosti spreminjajo, je treba spreminjati tudi parametre, tako da je izdelek kakovosten, prave trdote in da na njem ni razpok. Prav zaradi tega vsako jutro naredimo analizo sestavin in tej analizi prilagodimo parametre. Določanje parametrov poteka računalniško. Na nekaterih mestih so nameščene tudi kamere, tako da lahko preverjam, kaj se dogaja na strojih v proizvodnji. V nadzorni sobi imam torej nadzor nad vsem dogajanjem in nad doziranjem materiala. Vse to lahko sproti korigiram. Sestavine, nad katerimi imam nadzor, so koks, tekoča smola in anodni ostanek.

Poleg tega delam tudi v oblikovalniku blokov, sem žerjavovodja in opravljam preventivne preglede strojev. Narejen imamo namreč dnevni plan preventivnih pregledov strojev, pri katerem je treba pregledati ogromno stvari. Vozim tudi viličarja in po potrebi pomagam v sestavljalnici.

Poleg sestavljanja anodnih blokov počnemo v proizvodnji anod še veliko drugih stvari. Polnimo na primer penilec za prodajo. To je zelo droben material in je stranski produkt pri sejanju pečenega ostanka anode. Polnimo ga v tako imenovane *big bag* vreče, transportiramo v skladišče in nato nalagamo na kamion.

Delo je torej zelo razgibano, kar mi je všeč. Če bi bil namreč ves čas samo v nadzorni sobi, bi se tega sedečega dela hitro nasitil. ■

Robert Kristofič

Vzorčenje in analiza tal

Okoljske zahteve postajajo vse ostrejšje. Po novi zakonodaji podjetja tako potrebujejo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja oziroma pri večji spremembi okoljevarstvenega dovoljenja izhodiščno poročilo, ki med drugim obsega tudi monitoring ničelnega stanja tal in podzemne vode (Uredba o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, Uradni list RS, št. 57/15).

VIKTOR NAPAST

FOTO: DR. MARKO TRAMŠEK
VIKTOR NAPAST
SPLET

Zakonodajni okvir

Sam postopek in zahteve za izvajalce monitoringa tal so navedeni v Pravilniku o obratovalnem monitoringu stanja tal (Uradni list RS, št. 53/15), ki pa se v določanju postopka naslanja na standarde SIST ISO 10381-1:2006 Kakovost tal – Vzorčenje – 1. del: Navodilo za načrtovanje vzorčenja, SIST ISO 10381-5:2006 Kakovost tal – Vzorčenje – 5. del: Navodilo za postopek preiskave onesnaženosti tal urbanih in industrijskih območij in druge. Pravilnik določa, da mora zavezanec (podjetje) skupaj z izvajalcem monitoringa določiti zeleno površino v

V naslednji številki časopisa Aluminij bomo pisali o vzorčenju in analizi surovin.

velikosti od najmanj 5 m² do največ 100 m² (bolj so zaželenne površine od 20 do 40 m²), ki predstavlja vzorčno mesto. Pri vzorčenju in analizi mora sodelovati tudi pedolog. Vzorči se na dveh nivojih, zgornji nivo navadno obsega tla na globini od 0 do 5 cm, spodnji nivo pa na globini od 5 do 20 cm. Monitoring tal se izvaja najmanj enkrat na 10 let.

Postopek vzorčenja tal

Vzorčenje tal v podjetju Talum Inštitut opravljamo v sodelovanju z Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani. Skupaj določimo primernost vzorčnega mesta ter opišemo njegovo lego in pedološke značilnosti tal. Pedološke lastnosti tal so: barva, prekoreninjenost, konsistenca, struktura, tekstura, organska snov, vlažnost.

Kadar na vzorčnem mestu vzorčimo prvič, je treba vzorčno mesto razdeliti na tri enake dele. Tla vzorčimo po celotnem vzorčnem mestu in posebej še po njegovih tretjinah. Vzorčenje po delih merilnega mesta je potrebno zato, da lahko izračunamo variabilnost parametrov na vzorčnem mestu oziroma nihanje vsebnosti parametrov v okviru vzorčnega mesta. V tleh (za razliko od vod ali zraka) se namreč onesnaženje ne more širiti, še posebej če je v vodi netopno.

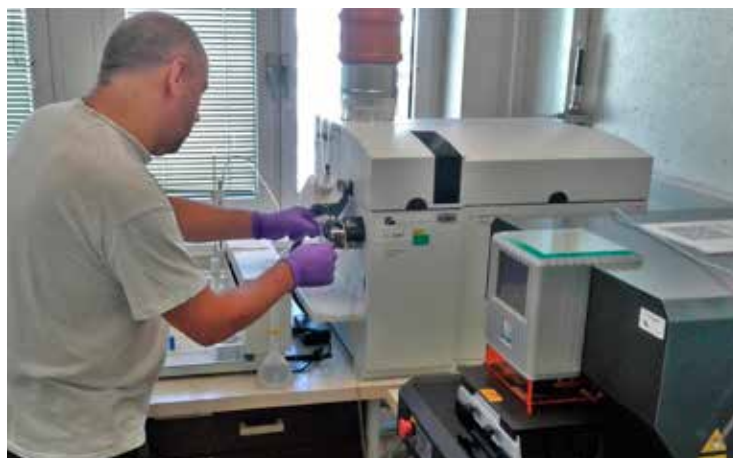
Vzorčenje tal za kemijsko analizo poteka s pomočjo vzorčevalnih sond. Te so navadno žlebasto oblike, različnih debelin in dolžin. Sondirati je treba enakomerno po celotnem vzorčnem mestu v dveh nivojih. Ob prvem vzorčenju pridobimo kar osem vzorcev, ki vsebujejo po 2 do 3 kg zemljine. Kadar tla vsebujejo veliko kamenja, je sondiranje oteženo. Takrat za vzorčenje tal uporabimo lopato in kramp ter izkopljeamo več jam v obliki kvadra z velikostjo stranice približno 40 cm. Profesor z Biotehniške fakultete, s katerim sodelujemo pri vzorčenju tal, nam je povedal smešen pripetljaj, ki ga je doživel, ko je nekoč ob prometni cesti vzorčil tla s pomočjo lopate. Mimo sta šla jezen oče in sin, ki je v šoli očitno dobil malce slabšo oceno. Pa je rekel oče: »Če se ne boš učil, boš pač tako jarke kopal.«

Postopek priprave vzorcev in določitev parametrov

Ko vzorce zemlje dostavimo v laboratorij, se začne priprava vzorcev za analizo. Najprej del vzorca arhiviramo (0,5 kg), iz preostalega dela pa odstranimo rastlinske dele in večje kose, kot so: kamenje, plastika, steklo ipd., ter na grobo zdrobimo grude. Vse odstranjene dele stehamo in dobro homogeniziramo celoten vzorec. Nato del vzorca odstranimo za določitev organskih parametrov (meritve izvajamo v sodelovanju s partnerskim laboratorijem), preostali del pa zračno sušimo na okoli 37 °C (zahtevana je temperatura, nižja od 40 °C). Nato v vzorcu določimo suho snov na 105 °C ter določimo naslednje kemijske parametre: kovine (svinec, kadmij, antimon, baker, arzen, krom, nikelj in druge), cianide, fluoride.

Vzorčenje tal je sicer novo področje okoljskih meritev v industriji, vendar so monitoringi tal državne mreže vzpostavljeni že vrsto let. Prav tako so vedno bolj aktualni monitoringi tal ob večjih okoljskih nesrečah (npr. primer v Kemisu) in analiza tal v okolici vrtcev (v Ljubljani, kjer je bila na zelenice vrtcev navožena s svincem onesnažena zemlja). Prav tako se ljudje, ki veliko dajo na zdravo hrano, vedno bolj zavedajo, da za zdravo zelenjavo ni važna le vzgoja neškropljene zelenjave, ampak tudi čista, nekontaminirana zemlja. V kisljih tleh (te so ravno v naših krajih) je stopnja absorpcije težkih kovin v rastline še posebej visoka. Onesnažena zemlja (zlasti s svincem) je navado v bližini prometnic (posledica uporabe osvinčenega bencina v preteklosti) in ob nanosu zemlje neznanega izvora. Če bi se kdo rad prepričal, da njegova zemlja ne vsebuje težkih kovin, nas lahko pokliče. V zemlji na vašem vrtu lahko določimo vsebnost 27 različnih kovin.

Po dobljenih rezultatih sledi priprava poročila z vso zahtevano vsebino in različnimi prilogami (vzorčevalni listi in poročila o preskusih). ■

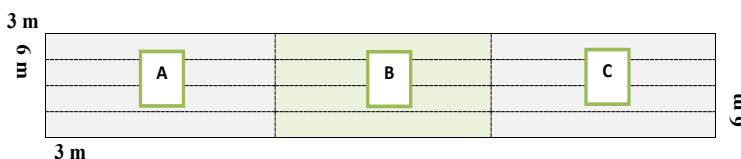
Določanje težkih kovin na ICP-MS

Vzorčenje s pomočjo sond

Vzorčenje z izkopom jam

Shema razdelitve vzorčnega mesta

Predstavitev elektroliz iz kluba AP18

V Kidričevem smo že junija 1993 gostili takrat 5. srečanje Kluba AP18, ki združuje proizvajalce aluminija s celega sveta, med katere sodi tudi Talum. Junija letos, natanko po 24 letih, se je klub ponovno sestel v Sloveniji. O srečanju smo podrobno pisali v junijski številki časopisa Aluminij. V tem in nekaj naslednjih številkah našega časopisa pa bomo nekaj več zapisali o proizvajalcih aluminija, ki so vključeni v Klub AP18. Proizvajalce družijo uporaba najsodobnejše tehnologije za pridobivanje aluminija – Pechiney, ki se odlikuje po racionalni uporabi električne energije, kar zvišuje ekonomičnost pridelave, in z zmanjševanjem škodljivih vplivov na okolje.

V tokratni številki je prostor tako namenjen elektrolizi Saint-Jean-de-Maurienne iz Francije.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SPLET

Zgodovina aluminija se je začela s Francozi

Ko predstavljamo Aluminium Pechiney, ne moremo mimo dejstva, da se je zgodovina aluminija začela s Francozi. Tudi poznejše ugotovitve na področju razvoja tehnologije in opreme za elektrolize, vključno s pečjo s 180 kA, so rezultat raziskovalnega dela v laboratorijih Saint-Jean-de-Maurienne, ki sodijo v okvir Aluminium Pechiney.

Prototipi teh peči so v njihovih laboratorijih nastali leta 1976. Leta 1979 so v elektrolizi Saint Jean spustili v pogon prvo linijo šestdesetih peči s 175 kA.

Aluminium Pechiney – bolj ekonomična in okolju manj škodljiva tehnologija

To leto torej pomeni prelomnico: v praksi je zaživela bolj ekonomična in okolju manj škodljiva tehnologija za pridobivanje primarnega aluminija.

Od konca leta 1985 je obratovalo ali pa je bilo v gradnji že 2114 elektroliznih celic tega tipa, ki so bile narejene po licenci Aluminium Pechiney. Prototipi, razviti pred slabimi desetimi leti, so – upoštevajoč velike spremembe glede na prejšnjo tehnologijo – v rekordno kratkem času dozoreli za velikansko proizvodnjo.

Klub AP18 je specifična organizacija, ki jo je organiziral Aluminium Pechiney leta 1986 z namenom, da ohrani stike z uporabniki te

tehnologije in da se vse tehnološke izboljšave in doseženi rezultati medsebojno izmenjujejo.

Pionirska vloga pri razvoju

Elektroliza v Saint-Jean je nekajkrat odigrala pionirsko vlogo pri uvajanju in izboljševanju tehnologij pridobivanja primarnega aluminija. Njihova F-linija je bila prva, ki je v proizvodno prakso konec leta 1979 uvedla peči s 175 kA.

Zgodovina elektrolize sega v leto 1907. Tu so bile uvedene in razvite tudi peči s 100 kA, ki so uporabljale princip kontinuirane anode in ki so bile v svojem času prevladujoče v svetu. Malo kasneje so vpeljali tudi peči s 130 kA, ki uporabljajo tehnologijo predpečene anode in ki jih še danes najdemo v ZDA, na Nizozemskem, Japonskem in drugje.

Raziskovalni laboratorij Saint-Jean

Načrti in razvoj peči s 175 kA so delo raziskovalnega laboratorija Saint-Jean. Novo tehnologijo so začeli načrtovati leta 1975. Januarja 1976 so vklopili prvo peč. Ves razvoj, od eksperimentalnih faz do komercialne eksploatacije, je trajal 18 mesecev, tako da so novo linijo začeli graditi že poleti 1978. Zgradili so halo za novo linijo s pripadajočimi objekti, tovarno anod in različne pomožne obrate. V letu in dveh mesecih je bila tovarna pripravljena za zagon. □

Na fotografiji: Tehnologija AP60

Remonti proizvodne opreme

Kakovostno in pravočasno vzdrževanje proizvodnih kapacitet je za doseganje proizvodnih in kakovostnih planov v proizvodnih podjetjih, med katere spada tudi Talum, izjemnega pomena. Velik del vzdrževalnih del je mogoče realizirati med letom v okviru krajših planiranih zastojev, za del vzdrževalnih posegov pa je potreben daljši zastoj proizvodne opreme, ki mora biti vnaprej usklajen s kupci Talumovih proizvodov in seveda tudi med poslovnimi enotami celotne skupine Talum. Istočasno namreč večjih remontov na dveh različnih lokacijah zaradi omejenih virov ni mogoče izvajati učinkovito.

MAG. MIHAEL HAMERŠAK
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Obstoječa organizacija vzdrževanja v skupini Talum narekuje, da del vzdrževalnih aktivnosti poteka v skupinah vzdrževanja po proizvodnih poslovnih enotah, večje posege in specialna vzdrževanja (elektronika, ognjevarne obzidave, hidravlika, pnevmatika, elektromotorji, reduktorji, kompresorji, tehnološka vozila, izdelava strojnih delov in elektro-omar ter instalacij itd.) pa izvajamo v odvisni hčerinski družbi Talum Servis in inženiring.

Življenje je pač tako, da so viri vedno omejeni, tudi pri vzdrževanju je tako. Ob omejenih virih pa je treba racionalno planirati in določevati smiselne prioritete. Vzdrževalni posegi se letno planirajo tako vsebinsko kot tudi stroškovno, po sprejetem poslovnem planu skupine Talum pa tudi terminsko. Praktično to pomeni, da v skupini terminsko uskladimo remonte, kar posledično pomeni tudi usklajevanje terminov izrabe kolektivnih dopustov, kjer je to seveda možno in smiselno.

V letu 2017 smo skupaj s skupinami za vzdrževanje iz poslovnih enot že realizirali planirane remonte v proizvodnji anodnih blokov, v sestavljalnici anodnih blokov, sprti teče remont elektroliznih peči in peči

za pečenje anodnih blokov, remontirali smo peči T1 in T2 skupaj s pripadajočo opremo itd. Seveda je bilo poleg večjih remontnih del realiziranih tudi veliko manjših, vendar prav tako pomembnih vzdrževalnih posegov.

V drugi polovici julija in v začetku avgusta, v času planiranih kolektivnih dopustov v PE Rondelice in PE Ulitki, smo izvedli planirana remontna dela. Opravljena so bila dela na tisti opremi, na kateri so bili vzdrževalni posegi nujno potrebni.

V drugi polovici avgusta bomo izvedli planiran remont linije drogov v PE Livarna, v okviru katerega bomo tudi montirali novo napravo za ultrazvočno kontrolo drogov.

Za uspešno in zavzeto delo, prilagodljivost in razumevanje pri vzdrževalnih aktivnostih kljub občasno oteženim delovnim razmeram, tudi zaradi visokih temperatur, se vsem sodelavcem skupine Talum iskreno zahvaljujem. ■

PE RONDELICE

Poletje je čas remontov

Od 31. julija do 14. avgusta 2017 poteka v PE Rondelice letni remont. To je čas, ko proizvodnja obstane in začnemo z vzdrževalnimi posegi na napravah, ki jih med rednim delom ni mogoče izvesti.

BORIS ŠEGULA
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Vzdrževanje talilno-livnih agregatov

Na področju talilno-livnih agregatov se letos veliko dogaja, saj poteka večja obnova praga v eni izmed talilnih peči. Prag je bilo zaradi dotrajanosti površinskega sloja obzidave treba razbiti in nanesti novo vrhno plast visokovzdržljivega ognjevarnega materiala. Na novo smo obzidali tudi dimovodne kanale, na kar nas je opozorila termovizija, ki je pokazala povišano temperaturo na določenih točkah dimovoda. Iz preventivnega razloga je bila zamenjana elektromagnetna črpalka. Prag peči je bil obnovljen tudi na manjši livno-odstajni peči. Na talilnih pečeh so

bile zamenjane keramične kroglice in opravljen servis gorilniškega sistema. Preverili smo delovanje vseh ventilatorjev na pečeh in pregledali vse elektromotorje ter jih po potrebi popravili. Popravili oziroma zamenjali smo vse livne žlebove in pokrove za žlebove, ki so bili v slabšem stanju.

Vzdrževanje livno-valjarniških linij

Na livno-valjarniških linijah v času remonta podrobno pregledamo livne stroje, zamenjamo ležaje na hladilnem in vodilnih bobnih, preverimo delovanje črpalk in stanje hladilnega sistema. Na valjarniškem delu de-

montiramo stare valje in montiramo nove, operemo cevovode ter pregledamo reduktorje in kardanske zglebe.

Vzdrževanje na rondsčnem delu

Na rondsčnem delu vešino vzdrževalniških del na izsekovalnih linijah izvedemo že pred kolektivnim dopustom, saj smo s prilagoditvijo proizvodnje zaradi več različnih linij manj občutljivi, če ena linija ne deluje. Posegi potekajo krajši čas in delo se lahko prerazporedi na druge naprave. V času remonta pregledamo in očistimo žarilne peči, zamenjamo tesnila, pregledamo vžigne elektrode in očistimo gorilnike. Na pakirnem delu je treba pregledati vse trakove za valjčnice in valjčne proge, preverimo stanje peskalnikov, vibratorjev in bobnov ter pregledamo paletni del z vozičkom kartonov in ovijalnike. □

Remont je zelo pomemben proces vzpostavitve pogojev za nemoteno delovanje proizvodnje. V tem času s pomočjo vzdrževalniške ekipe iz PE Rondelice in dodatnih delavcev izvajamo tehnološko najugodnejše rešitve za neprekinjeno, varno in kakovostno delo do naslednjega remonta.

SISTEMI UPRAVLJANJA

Poskrbi za svojo varnost – uporabljaj zaščitno čelado

Pri določenih delih in pri gibanju po obratih obstaja nevarnost zaradi padajočih in odletavajočih predmetov, udarcev z glavo v ostre in tope ovire, dotika z rotirajočimi in gibajočimi se deli, pa tudi nevarnost termičnih učinkov in vpliv vremenskih razmer za delo na prostem. Zaradi vsega tega je treba poskrbeti za ustrezno zaščito glave. V osnovi osebno varovalno opremo za zaščito glave delimo v dve skupini, in sicer pokrivala in čelade.

IZTOK TRAFELA

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Pokrivala

Pokrivala uporabljamo za zaščito pri delu na prostem in v obratih. Pri delu na prostem ima pokrivalo predvsem funkcijo zaščite pred soncem. Uporabljamo lahke in zračne materiale svetlih barv, ki so slab prevodnik toplote in varujejo obraz pred sončnimi žarki. Za zaščito v obratih uporabljamo kape, rute in mrežice. Ščitijo pred prahom, in kar je najbolj pomembno, preprečujejo neposreden stik lasišča z rotirajočimi deli.

Ravno stik las z rotirajočimi deli je velikokrat vzrok za zelo težke nezgode pri delu, zato morajo biti dolgi lasje vedno ustrezno speti in zaščiteni s pokrivalom.

Industrijske varovalne čelade

Uporaba čelad je glede na namen uporabe zelo široka. V članku se bomo omejili le na industrijske varovalne čelade, ki zavarujejo glavo pred različnimi predmeti in udarci. Prav tako varujejo tudi pred nevarnostmi električnega toka. Nekatere so namenjene za uporabo v okoljih z visoko temperaturo, za katera je značilno infrardeče sevanje, plameni in brizgi staljene kovine. Čelade, ki jih uporabljajo elektriki in livarji, ne smejo imeti odprtín za zračenje. K čeladi so lahko pritrjeni tudi podbradni jermen, ki preprečuje padec z glave, varovalo za tilnik, naprave za pritrjevanje glušnikov, očal in obraznega ščita. Prav tako lahko omogočajo pritrjevanje napajalnega kabla in luči. Osnovni tipi čelad so izdelani za

varovanje glave v skladu s standardom SIST EN 397. Specialne čelade so izdelane po dodatnih zahtevah. Industrijske varovalne čelade omogočajo vsrkanje (absorbcijo) udarcev, imajo zahtevano prebojno trdnost, odpornost proti plamenu, omogočajo pritrditev podbradnega jermena, varovanje pri zelo nizkih temperaturah, imajo električne izolacijske lastnosti, oblikovno obstojnost in varujejo pred brizgi staljene kovine. Čelade so preizkušene in certificirane v ustreznih laboratorijih, ki potrjuje njihove lastnosti. Prav tako so ustrezno označene.

Čelada in Talum

Skoraj v vseh obratih družb skupine Talum je uporaba zaščitne čelade obvezna. Uporabljamo model čelade Peltor G3001, ki ima majhno težo in poleg osnovne zaščite nudi tudi potrebno zaščito pred brizgi staljene kovine. Za ustrezno prilagoditev velikosti se uporablja rotacijski nastavek, kar uporabniku omogoča optimalno nastavitve velikosti glede na velikost glave. Čelada je specifična zaradi senzorja **Peltor UVICATOR**, ki je indikator življenjske dobe in nam s spremembo barve pove, kdaj je čelado treba zamenjati.

Varovanje uporabnika

Da bi ustrezno zavarovali uporabnika, je treba čelado z obglavnim jermenom prilagoditi velikosti njegove glave. Primerno in pravilno nastavljena čelada vsrka udarno energijo in tako uporabnika zaščiti. Tudi če poškodbe školjke ali notranjosti čelade niso vidne, je treba čelado, ki je

bila izpostavljena zelo močnemu udarcu, zamenjati. Na industrijski čeladi ne smemo uporabljati premazov, topil in lepil, razen če to dovoljuje proizvajalec.

Odgovornost za uporabo čelade

Vsak zaposleni je osebno odgovoren za uporabo čelade na predpisanih delovnih mestih oziroma kjer navodila za delo to zahtevajo.

Nadzor nad uporabo osebne varovalne opreme opravlja neposredno nadrejeni delavec, tj. odgovorni vodja del. Odgovorni vodja del je tisti, ki organizira, vodi in nadzira delo skupine delavcev. Odgovoren je tudi za dosledno uporabo preostale osebne varovalne opreme pri delavcih.

Odgovorni vodja del mora stalno nadzorovati delavce med delovnim procesom, ali dosledno in namensko pri delu uporabljajo osebno varovalno opremo in ali se ravna po predpisanih varnostnih ukrepih.

Vsak posameznik nosi veliko odgovornost, da poskrbi za svoje varno delo in zdravje in da se zaščiti pred vplivi delovnega okolja oziroma delovnega mesta z dosledno uporabo predpisane osebne varovalne opreme, kamor spada tudi čelada. Ko pride do poškodbe, je žal prepozno, zato:

»Poskrbi za svojo varnost in uporabljaj osebno varovalno opremo!«

Vrhunska restavracija z dolgoletno tradicijo

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ
ARHIV GOSTILNE RIBIČ

Če si v poletnih mesecih zaželite posedeti na prijetni terasi ob vodi ter se razvajati ob jedači in pijači, je gostilna Ribič prava izbira. Poleg izjemne lokacije in vrhunske kulinarične ponudbe ima gostilna tudi dolgoletno tradicijo. Če niste ljubitelj ribjih jedi, po katerih je gostilna znana, lahko na njihovem jedilniku izberete katero drugo kulinarično delikateso. Jedi so pripravljene iz sezonskih, lokalnih in svežih sestavin. V času poletne vročine se je tudi uredništvo časopisa zateklo na senčno teraso gostilne Ribič, da ekipi v strežbi in kuhinji zastavi nekaj vprašanj in tako sodelavcem postreže z intervjujem.

Pogovarjali smo se z Vladom Pignarjem, direktorjem družbe Vital, Sergejem Gašperičem, vodjem kuhinje, Luko Babškom, vodjo strežbe, in Mitjo Sadkom, ki v gostilni Ribič skrbi za nabavo živil.

Vladimir Pignar, *direktor družbe Vital*

Leta 2016 je družba Vital v najem vzela gostilno Ribič. Zakaj takšna odločitev?

To je bil za družbo in tudi zame osebno izziv, da se preizkusim v nečem novem. Restavracija Pan je v Kidričevem, gostilna Ribič pa stoji v mestnem jedru, zato je način dela drugačen.

Kakšno strategijo in vizijo si je v začetku postavila gostilna Ribič?

Največji izziv je bil zame izbira ekipe. Leta 2016, ko smo začeli, je bil naš skupni izziv to, da smo se navadili drug na drugega in uskladili različne načine dela, ki smo jih bili vajeni. Po enem letu lahko rečem, da imam super ekipo. Cilj, ki smo si ga zastavili, je, postati prepoznavna gostilna, ki v svoji kulinariki uporablja lokalne, sveže in kakovostne sestavine.

V čem je skrivnost gostilne Ribič, da je med gosti že tako dolgo priljubljena?

Gostilna Ribič ima dolgo tradicijo, in da se je lahko obdržala ves ta čas in si pridobila sloves ene boljših gostiln na Ptuj, je gostom morala ponujati kakovost. V tem času so bili dobri in manj dobri časi, vzponi in padci. Poleg vrhunske hrane je njen čar tudi v tem, da je na odlični lokaciji – ob reki Dravi in v starem mestnem jedru.

Lokacija ji na neki način tudi določa kulinarično ponudbo?

Ja, do neke mere. Prisotnost reke Drave ima svoj čar, zato velja Ribič – kot pove že ime samo – za ribjo restavracijo. Poleg sladkovodnih rib ponujamo gostom tudi morske ribje jedi. Ni pa to edino, kar nudimo. Na našem jedilniku so tudi druge sezonske jedi.

Kakovost gostilne je odraz kakovosti njenega kadra (vodje, kuharjev, strežbe ...). Kaj je pri izbiri kadra pomembno?

Kuhar mora imeti izkušnje v kuhinji »a la carte«. Ekipa Ribiča je bila premišljeno in dobro izbrana, saj je zagnana, inovativna in polna energije. V začetku smo morda imeli nekaj težav z idejami, saj jih je bilo veliko in vse smo želeli uresničiti naenkrat. Pri teh zadevah ne smeš biti zaletav in neučakan. Novosti je treba uvajati postopoma in premišljeno, le tako dosežejo svoj namen. Bližnjic ni, zato ne moreš preskočiti več stopnic naenkrat.

Že dolgo ste vpeti v gostinstvo. Kako gledate na razvoj kulinarike v vseh teh letih?

V kulinariki se je zgodil preskok, a veliko gostiln tem novostim ni sledilo in so obtičale. Gostinci imamo to lastnost, da ko hodimo naokoli, vedno opazujemo, kako neko stvar počnejo drugi, in večkrat me zmoti, ko se na krožniku kot dekoracija še vedno znajdeto limona in peteršilj. Pri kulinariki pa ni pomembna samo jed, temveč tudi, kako, kje in na čem je postrežena. Se pa tudi v Sloveniji najdemo gostilne, ki gredo v korak s časom, se izobražujejo in so inovativne pri pripravi in postrežbi hrane.

V intervju za časopis Večer ste povedali, da stavite na domače goste. V čem se domači gost razlikuje od tujega?

Gostilno Ribič želimo približati Ptujčanom. Turisti so dobrodošli, a se zavedamo, da nas bodo obiskali samo v času svojega dopustovanja, domači gost pa se bo k tebi, če bo zadovoljen, vračal vse leto. So pa

»Novosti je treba uvajati postopoma in premišljeno. Bližnjic ni, zato ne moreš preskočiti več stopnic naenkrat.«

domači gostje tudi bolj zahtevni od tujih, ker se stopnjujejo njihova pričakovanja glede kulinarčne ponudbe. Domači gost opazi vsako malenkost in spremembo.

Kaj pa infrastruktura in inventar? Načrtujete obnovo in posodobitve?

Vsekakor imamo v načrtu obnovo poletne terase, tega pa se moramo lotiti v zimskem času, ko je ne uporabljamo. Načrtujemo tudi prenovo notranjosti gostilne. V kuhinji smo že naredili kar nekaj sprememb, nekaj pa nas jih še čaka.

Gostilna Ribič stoji na zelo dobri lokaciji. Boste izkoristili vodo in možnosti, ki jih ponuja?

Ja, tudi o tem smo že razmišljali. Občina ima v načrtu graditev pomola, kar bo za nas prednost. Razmišljamo tudi, da bi odstranili betonsko bariero, ki gostom preprečuje pogled na Dravo. Malce smo raziskovali, kako so te zadeve rešili v tujini, in našli premično bariero, ki bi jo lahko postavili, če bi se reka dvignila. To bi bila dobra rešitev.

Prijavili ste se na izbor za zlato ponev Štajerske 2017. Kaj si obetate od tega izbora?

Na izbor za zlato ponev Štajerske nas je povabil časnik Večer. Sprva namreč nismo imeli tega namena, a smo se kasneje odločili, da bomo sodelovali. Menim, da je to lepa priložnost za predstavitev gostilne Ribič širši javnosti. Tako je bil pred nedavnim v Večeru objavljen poglobljen intervju o nas in naši ponudbi.

Bili ste na Odprti kuhni, ki je bila prvič organizirana na Ptuj. Kako ste zadovoljni z izzivom?

Z obiskom smo več kot zadovoljni in že razmišljamo, da bomo sodelovali tudi na Odprti kuhni v Ljubljani. To je bila za nas zanimiva izkušnja.

Kaj ste pripravili obiskovalcem?

Pripravili smo ocvrte piščančje krače z domačimi drobtinami in bučnimi semeni, ptujsko krompirjevo solato z rdečo čebulo. Kot zanimivost naj povem, da veliko obiskovalcev ne ve, kakšne barve je ptujski luk. Pripravili smo tudi sladkovodno ribo z ješprenjem, zelenjavo in žafranovo espumo.

Kot direktor družbe Vital ste razpeti med restavracijo Pan in gostilno Ribič. Kako usklajujete obveznosti?

Imam dobro ekipo, ki ji zaupam.

Sergej Gašperič, vodja kuhinje

Gostu pred glavno jedjo ponudite predjed oziroma »pozdrav iz kuhinje«. Kaj je na tem pozdravnem krožniku?

Jed, ki je na pozdravnem krožniku, je vsak dan drugačna, saj je odvisna od sezone in živil, ki so takrat na voljo.

Katera jed je za vas osebno ta trenutek najbolj priljubljena in jo tudi najraje ponudite gostu?

Če imate radi meso, bi vam priporočal telečji priželj s črnim orehom, če pa ste ljubitelj rib, pa brancina z mesom klapavice in tartufovo espumo (sočno popečen file brancina, špagetone na jajčni omaki z mesom klapavic, krompirjeva espuma s tartufi in špinačna omaka). Vse je narejeno iz lokalnih sestavin, skrivnost pa je v pravih kombinacijah živil.

Kaj je espuma?

Espuma je med kuharji uveljavljen izraz za pripravo različnih pen, mousssov in krem s pomočjo steklenice iSi Whip s potisnim plinom NO₂.

»Dober kuhar v gneči ali takrat, ko ne gre vse po načrtih, ostane miren in razsoden ter ohrani kakovost pripravljenih jedi. Če tega ne zmore, potem delo v takšni gostilni ni zanj.«

Kdo sestavi jedilnik?

Jedilnik sestavljamo vedno skupaj. Vsak predlaga svoje ideje. Jedi morajo biti usklajene s sezonsko ponudbo sestavin in s cenami. Pri sestavi jedilnika upoštevamo tudi želje in predloge gostov.

Kolikokrat na leto se jedilnik spremeni?

Dvakrat na leto. V zimskem času so jedi bolj sestavljene, saj imaš več časa za pripravo, v poletnem času pa so bolj enostavne, saj je gostov več in nimaš toliko časa za pripravo jedi.

Področje kulinarike je v zadnjem času, kot smo že zapisali, podvrženo hitrim spremembam in novostim. Kako poskrbite za nova znanja?

Izobraževanja ti dajo temelj, naprej pa je veliko odvisno tudi od tvoje lastne kreativnosti. Kulinarika je velik preskok naredila tudi zaradi raznih televizijskih kuharskih šovov, ki so v zadnjem času zelo popularni. Januarja, ko je manj gostov, bomo tudi mi medse povabili kuharskega mojstra, da izmenjamo ideje.

Se posledično tudi več mladih ljudi odloča za poklic kuharja?

Na televizijskih zaslonih je poklic kuharja predstavljen zelo idilično, kar je pritegnilo marsikaterega mladega, da se je izsolal za kuharja. V praksi je delo drugačno, kot ga prikazujejo, in velikokrat zelo naporno. A če to rad počneš, potem je izbira prava.

Kuhar je lahko dober, a kaj ga naredi izjemnega?

Poleg tega, da zna uskladiti kombinacije na krožniku in povezati različne okuse, je zelo pomembno, da zna takrat, ko je v restavraciji gneča, ohraniti trezno glavo. Dober kuhar v gneči ali takrat, ko ne gre vse po načrtih, ostane miren in razsoden ter ohrani kakovost pripravljenih jedi. Če tega ne zmore, potem delo v takšni gostilni ni zanj. Glavni kuhar mora svojo ekipo povezati in jo znati motivirati. Vzpostaviti mora tudi dobro komunikacijo z osebjem v strežbi.

Nekoč je veljal stereotip, da je kuhinja rezervirana za ženske. Kaj pa danes?

V naši kuhinji so zaposleni le moški, v strežbi pa imamo prek študentskega servisa najeto študentko, ki nam pomaga. To je tudi edina ženska v naši ekipi.

So moški boljši kuharji?

Ne vem, ali smo moški boljši kuharji, a marsikdo reče, da imamo več občutka za delo s hrano. Delo v kuhinji je večkrat tudi fizično naporno, kar moški lažje prenašamo. V stresnih situacijah pa se tudi ne obremenjujemo tako zelo, kot se znajo ženske.

Menim, da kdor se je odločil za ta poklic, da se je odločil z nekim razlogom in da to delo rad opravlja, pri tem pa spol ni pomemben.

Luka Babšek, vodja strežbe

Natakar je oseba, ki naredi prvi vtis na gosta. Imate kakšna svoja načela, ki se jih pri delu držite?

Pri strežbi je zelo pomemben nasmešek, s katerim pozdraviš gosta. Kadar strežeš tujega gosta, je dobro, da ga ogovoriš v njegovem jeziku, zato je poznavanje tujih jezikov zelo pomembno. V poštev pridejo angleščina, nemščina in italijanščina, prav pa bi prišli tudi francoščina in ruščina. Je razlika, ali strežeš tujega ali domačega gosta. Domačemu gostu moraš posvetiti veliko več časa kot tujemu in mu tudi svetovati glede izbire. Tuji gosti navadno sami izberejo.

Kateri gosti pa raje eksperimentirajo v kulinariki?

Domači gostje niso tako drzni kot tuji in šele, ko jim določeno stvar priporočim in jim razložim podrobnosti glede sestavin, se odločijo, da bodo poskusili.

»Je razlika, ali strežeš tujega ali domačega gosta. Domačemu gostu moraš posvetiti veliko več časa kot tujemu in mu tudi svetovati glede izbire. Tuji gosti navadno sami izberejo.«

Občasno se verjetno zgodi, da gost ni zadovoljen. Kako kot natak ar odreagirate v takšnih primerih?

Ja, tudi to se lahko primeri, da gost ni zadovoljen s hrano. V teh primerih mu ponudimo popust ali pa mu hrane tudi ne zaračunamo.

Če se gost pritoži, je to kritika. Kako gledate nanjo?

V vsakem primeru kritiko prenesem kuharju in nato se ekipa o tej zadevi pogovori in zadevo odpravi oziroma izboljša. Na kritiko gledamo kot na pozitivno, saj je to možnost, da smo še boljši in se iz tega nekaj naučimo.

Že pogovorno velja, da je med strežbo in kuhinjo vedno prisotno nekakšno rivalstvo. Je to res?

Ja, je res, kajti natak ar je tisti, ki prvi prejme kritiko od gosta, če hrana ni po njegovem okusu oziroma pričakovanjih. V nadaljevanju pa je pomembno, kako zna to kritiko prenesti osebo v kuhinjo. Za našo ekipo lahko rečem, da ne glede na to, kakšen dan je za nami, se na koncu dneva razidemo složno in pred odhodom skupaj spijemo pijačo.

Matija Sadek, nabava živil

Vaša ponudba ni omejena samo na sladkovodne ribe, saj ponujate tudi morske ribe. Kako je z dobavo rib?

Dva dobavitelja nam zagotavljata dnevno sveže ribe. Rib namreč ne naročamo na zalogo ali jih zamrzujemo. Pomembno je, da so sveže. Dobavitelja nam dobavljata tako sladkovodne kot tudi morske ribe, školjke in rake.

Zgodovina gostilne Ribič

V današnji Dravski ulici, ob mostu za pešce, stoji stavba z očarljivo klasicistično fasado v barvi, za katero se zdi, kakor da odseva enega od otenkov modrine rečne gladine. V podboje portala je vrezana letnica 1872, vendar zgodovina stavbe seže veliko dlje v preteklost. Povezana je s strojarsko ali usnjarsko četrtjo, ki jo viri omenjajo od srednjega veka naprej. Ko je bil sredi 14. stoletja tukaj postavljen most, je območje postalo izjemno živahno, ob mostu pa je stala mitnica; kasneje so na trg pred stavbo postavili mestno tehtnico. Med lastniki hiše, ki so poimensko poznani od leta 1785 dalje, najdemo vrsto premožnih meščanov, dolgih dvesto let je tukaj cvetela pekarska obrt, gostilna, ki so jo zaradi lege radi obiskovali splavarji, flosarji in tržničarji, pa je bila takrat v sosednji stavbi. Stavba je do danes ohranila svojo časovno in povečini tudi zidove, namesto vonja po svežem pečenem kruhu kot nekoč pa se iz nje širijo omamne vonjave po dobrotah vseh vrst. Gostilna Ribič, ki danes domuje v tej stavbi, je obdržala nekdanko slavo, ob tem pa si nenebno ustvarja sloves med dobrojedi. (Vir: www.visitptuj.eu/partners/item/91-gostilna-ribic)

»Dva dobavitelja nam zagotavljata dnevno sveže ribe. Rib namreč ne naročamo na zalogo ali jih zamrzujemo.«

Snemanje novega predstavitvenega filma

Te dni ste lahko v različnih delovnih okoljih najbrž že opazili obiskovalce s kamerami, stojali in drugo opremo za snemanje. Od sredine julija dalje namreč poteka snemanje novega predstavitvenega filma o Talumu, ki se bo predvidoma končalo septembra. Doslej smo posneli delovne procese in proizvode v družbi Talum Izparilniki, PE Aluminij, PE Rondelice, družbi Kreativni aluminij, PE Livarna ter v družbi Talum Servis in inženiring. Čaka nas še snemanje v PE Ulitki in PE Upravljanje z energijo, v družbah Talum Inštitut, Vital, Ekotal in Vargas-Al, snemanje prireditve Zdravo Talum, upravne stavbe in različnih zunanjih lokacij v industrijski coni Talum.

TOMAŽ KVAS
FOTO: SPLET

Iz posnetega gradiva bo nastalo več filmov različne dolžine in z različno vsebino. Eni bodo bolj splošni, drugi pa bolj podrobni ali trženjsko naravnani. Tako bo na voljo poljuden predstavitveni film o celotni skupini Talum, za posamezne poslovne enote in hčerinske družbe pa bomo pripravili bolj podrobne filme samo o njih. Teh filmov še zdaleč ne bomo kazali zgolj obiskovalcem na ekskurzijah po Talumu, ampak bodo dostopni tudi na spletu, uporabili pa jih bomo tudi kot marketinško orodje in jih predvajali na sejnih, ki jih obiskujemo, na različnih predstavitvah, izobraževanjih in podobno. Zlasti spletni videi so v zadnjih letih postali zelo razširjena oblika oglaševanja, ki postaja vplivnejša od televizijskih oglasov. Njihova prednost je ogromen potencialni doseg, zanemarljivi stroški objave in nevsiljivost v primerjavi s plačanimi oglasi. Na tem področju je naš cilj povečanje prepoznavnosti blagovne znamke Talum in predstavljanje naše zelene podobe: da smo sodobno tehnološko podjetje, ki je trajnostno naravnano in veliko da na učinkovitost ter na razvoj izdelkov in storitev.

Slišati je tudi očitke: »Že spet snemajo ...« Talum je zapleten in neprestano razvijajoč se organizem, zato je treba tudi vizualno gradivo posodabljanje, da nas kaže v pravi luči. Tudi standardi na področju videoprodukcije so se spremenili in posnetki v polni visoki ločljivosti – ki jih doslej bolj ali manj nismo imeli na razpolago – postajajo osnovna zahteva. Takšni filmi so potrebni, da se predstavimo navzven, pa naj bo to splošna javnost ali potencialni poslovni partnerji. Slika pove več kot tisoč besed in videoposnetek je daleč najbolj učinkovita metoda za zgoščeno podajanje informacij v kratkem času. Kot nalašč za podjetje, kakršno je Talum, s kompleksnimi proizvodnimi postopki, ki jih je sicer težko razložiti nepoznavalcem na zlahka razumljiv način. Strankam in vsem drugim se lahko tako hitro, učinkovito in konsistentno predstavimo. Laiki oziroma splošna javnost bodo po ogledu bolje razumeli, kdo smo in s čim se sploh ukvarjamo, kaj so naši izdelki in storitve, ter se tako lažje poistovetili z nami. Partnerji pa bodo lahko prepoznali našo strokovnost in predanost ter konkurenčne prednosti poslovanja z nami. Za talumovce je naša »fabrika« zgolj vsakdanje ozadje in hitro pozabimo, kako obiskovalce ob prvem stiku vedno navduši in očara s svojo razsežnostjo in raznolikostjo. Zakaj ne bi navdušila tudi tistih, ki še niso prestopili njenega praga?

V kratkem vas bomo povabili na skupinsko fotografiranje. S tako fotografijo želimo sporočiti, kako velik kolektiv smo talumovci in da Talum niso samo stavbe, stroji in izdelki – Talum smo v prvi vrsti ljudje, ki ga ustvarjamo. ■

Bilo je »pacužastično«!

V sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Slovenije, enota Ljubljana Vič - Rudnik, je bil marca že tretje leto zapored objavljen razpis za letovanje v otroškem letovišču Pacug, in sicer za dva termina v juliju in avgustu, v vsakem terminu za 50 otrok, torej skupaj za 100 otrok. Brezplačno letovanje je namenjeno otrokom naših sodelavcev, zaposlenih v družbi Talum, d. d., ali v odvisnih družbah, od zaključenega drugega do devetega razreda osnovne šole.

ALEKSANDRA JELUŠIČ, MATEJA ŠIREC
FOTO: ARHIV ZPMS

Otroško letovišče Pacug

Otroško letovišče Pacug leži v zelenem in mirnem delu slovenske obale. Prijazen zaliv med Fiesu in Strunjanom omogoča otrokom sproščene in prijetne počitnice v družbi vrstnikov, daleč stran od mestnega vrveža. Otroci na podlagi skrbno pripravljenega programa letovanja ter pod vodstvom vzgojiteljev in animatorjev razvijajo svoje interese, se navajajo na samostojnost in sklepajo nova prijateljstva.

Na morje že tretjič

Precej otrok je letovalo že večkrat in vedno znova se veselijo ponovnega druženja. Iz iste družine se letovanja udeležuje tudi po več otrok.

Tabela 1: Letovanje otrok v posameznih letih

Leto	Število otrok
2015	76
2016	113
2017	101

Število otrok presegalo razpisana mesta

Kljub temu da je število prijavljenih otrok običajno presegalo število razpisanih mest za letovanje, je bilo vsa leta doslej letovanje omogočeno vsem prijavljenim otrokom.

Pravkar se je iz Pacuga vrnila skupina 49 navdušenih otrok Talumovih zaposlenih. Nova morska doživetja pa čaka še 52 otrok naših sodelavcev, ki bodo v Pacug odpotovali 20. avgusta.

Tabela 2: Termina letovanja v letu 2017

Termin	Število otrok
24. julij - 31. julij	49
20. avgust - 27. avgust	52

Izjave otrok in animatorke

Nika Verdenik, 7 let

V Pacug grem skupaj s starejšo sestro. Ona je že bila v koloniji, zame pa je to prvič. Vesela sem, da grem na morje. Upam, da se bomo veliko igrali.

Valentina Turk, 9 let

V Pacugu sem bila že lansko leto. Všeč mi je, ker se lahko kopam in igram. Veselim se tudi, da bomo šli z ladjico na izlet.

Ana Marija Tomanič, 15 let

Pravkar sem zaključila deveti razred osnovne šole. V Pacugu sem bila že lansko leto. V koloniji se imamo res super in na ta način spoznam nove prijatelje. Veselim se morja, kopanja in druženja s prijatelji.

Nina Krajnc, 15 let

V Pacug grem tokrat že tretjič. V kolonijo se vračam, ker je tukaj veliko zabave in druženja s prijatelji. Žal mi je, da grem letos zadnjič v Pacug, kajti drugo leto grem že v srednjo šolo, kolonija pa je namenjena osnovnošolcem.

Laura Predikaka, 11 let

V Pacugu sem bila že dvakrat. Jeseni grem v šesti razred. Obiskujem Osnovno šolo Kidričevo. V kolonijo grem tokrat že tretjič. V Pacugu mi je zelo lepo. Animatorji nam priredijo družabne večere. Veliko tudi plešemo in se družimo. To je priložnost, da sem na morju lahko sama, brez staršev.

Jan Plajnshek, 8 let

Star sem osem let in obiskujem osnovno šolo v Žetalah. V koloniji sem bil že lansko leto. Všeč mi je, da veliko plavamo. Imamo tudi potapljaški tečaj.

Tilen Svenšek, 10 let

V koloniji sem bil že dvakrat. Od lanskega leta sem si najbolj zapomnil morje, plavanje in potapljanje. Tega se veselim tudi letos.

Sebastjan Kovačič, 9 let

Hodim v osnovno šolo Majšperk. Vesel sem, da lahko greva s sošolcem skupaj na morje. V kolonijo grem že drugič. Na morju mi je najbolj všeč druženje s prijatelji.

Lucija Borak, 14 let

Jeseni grem v deveti razred osnovne šole. V koloniji sem drugič. Lansko leto je bil v Pacugu virus in morali smo se vrniti domov, a smo februarja nadoknadili. Tudi pozimi je bilo na morju lepo. Spomnim se, da smo celo zbrali pogum in se za kratek čas namočili v morju. Drugače pa so za nas organizirali likovno delavnico, delavnico eksperimentov in plesno delavnico. Zelo se veselim, da grem na morje, saj se lahko družim s prijatelji.

Anja Kozel, 13 let

Tudi jaz grem že tretjič na morje. Všeč mi je, da grem v kolonijo in tako aktivno preživim počitnice. Drugače bi namreč večino časa preživela pred televizorjem. Najbolj mi je všeč plesna delavnica.

Jošt Jurko, 11 let

Z bratom Jašo greva na morje že tretjič. Čeprav je leto dni mlajši od mene, sva skupaj v sobi, tako da se ves čas druživa. Na morju mi je najbolj všeč kopanje in večerni potep v mesto. Rad se tudi potapljam in lovim ribe.

Kaja Žitko, animatorka

V kolonijo grem kot animatorka prvič, tako da bo to zame čisto nova izkušnja. Po poklicu sem vzgojiteljica, tako da sem ves čas v stiku z otroki. V času študija sem delala tudi kot varuška v Londonu, vodim pa tudi plesne tečaje za otroke. O koloniji v Pacugu sem veliko slišala od prijateljev, ki to izkušnjo že imajo. V Pacug grem z lepimi pričakovanji. Po mojem se bomo imeli lepo. Zabavali se bomo, plaval, pripravila pa bom tudi plesno delavnico. □

Znanje – dobra naložba za prihodnost

Poletna šola oziroma Young Managers Program (v nadaljevanju YMP) je mednarodni program Poslovne šole IEDC Bled, ki je namenjen mladim strokovnjakom in vodjem na začetku poslovne kariere. Program omogoča uvid v različna področja menedžerskih veščin, boljše razumevanje organizacije, strategije, poslovanja, marketinga, prodaje, znanja s področja vodenja, komunikacije, timskega dela. Je praktično naravnana, veliko je dela na študijah primerov iz realnega poslovnega okolja, poslovnih simulacij, igre vlog, prezentacij ... Program je zelo intenziven. Njegova velika prednost je tudi v tem, da med seboj sodelujejo posamezniki iz različnih držav, različno razvitih poslovnih okolij, povezuje tudi vodenje, šport in umetnost. Sodelujoči pa imajo možnost, da navežejo svoje prve mednarodne poslovne stike. V Talumu smo v tem programu prepoznali dobro učno okolje, vsebino in izkušnje za naše sodelavce, je naložba v prihodnost.

LILIJANA DITRIH, ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: TOMAŽ AJLEC

»Med nami so se spletle dobre prijateljske vezi«
Haris Salihagić Hrenko, PE Aluminij

Udeležba na Young Managers Programu Poslovne šole Bled je bila super izkušnja. Programa se je udeležilo 69 sodelujočih iz 17 različnih držav. Dva tedna smo obravnavali različne primere s področja marketinga, računovodstva, financ, vodenja in strateškega menedžmenta.

Naštudirati je bilo treba veliko gradiva

Predavanja so vodili različni predavatelji iz tujine. Na predavanja se je bilo treba pripraviti že vnaprej. Tako smo dober mesec pred začetkom programa dobili vse potrebno gradivo, ki smo ga morali prebrati (primeri Zare, Rynaira, Procubitusa, BestBuya itd.)

Aktivno sodelovanje pri predavanjih

Predavatelji so pri predavanjih zahtevali aktivno sodelovanje. Tako se je naš dan vrtel predvsem okoli študija. S Kristianom in Tomažem smo vstajali okrog 6. ure zjutraj in skupaj do zajtrka predelali snov, ki je bila na sporedu tisti dan. Na predavanjih smo bili od 9. ure zjutraj do 17. ure popoldan.

Tekmovanje med skupinami

Na IEDC so vse skupaj še popestrili s »tekmovanjem« med skupinami, v katere smo bili razdeljeni. Skupine smo pripravile in na koncu programa predstavile primer električne mobilnosti. Tako smo vsi ostajali na šoli približno do 20. ure zvečer.

Veliko novega znanja in prijateljstev

Po skupinskem delu smo se sodelujoče skupine dogovorile, da gremo skupaj na večerjo, kjer smo se družili ob dobri hrani in pijači. Med nami so se spletle dobre prijateljske vezi in upam, da se bodo ohranile. Dva tedna na Bledu sta mi dala veliko novega znanja, novih prijateljstev in predvsem motivacije za naprej.

»Delili smo zamisli in iskali skupne rešitve«
Kristian Lipovac, Talum

Prvi vtis

V okviru Talumove šole znanj smo že lani obiskali IEDC Bled. Ustanoviteljica in dekanja dr. Danica Purg nam je predstavila poslanstvo

šole in njeno uveljavljenost na mednarodnem področju. Poslušali smo zanimivo predavanje z naslovom »Kako postati uspešen in učinkovit manager: timsko delo in obvladovanje časa«, ki je name naredilo izjemen vtis. Posledično sem se vabila na YMP 2017 (Young Managers Program 2017) zelo razveselil.

Odlična izkušnja

Potem ko nam je predsednik uprave predstavil program in po informacijah, ki sem jih pridobil od kolegov sodelavcev, ki so YMP že obiskali, sem verjel, da bo dvotedensko izobraževanje na Bledu odlična izkušnja.

Odlična organizacija

Že nad organizacijo pred začetkom programa sem bil pozitivno preseñen. Vse je bilo urejeno, urniki so bili določeni vnaprej, gradiva za dobro pripravo na izobraževanje so bila posredovana pravočasno, komunikacija z organizatorji programa je bila izjemno preprosta in učinkovita.

Zanimiva predavanja

Tematika predavanj je bila s področij financ, računovodstva, strateškega menedžmenta, vodenja in marketinga. Vsi profesorji so predavali zelo zanimivo, delili so svoje bogate izkušnje in bili izjemno interaktivni, saj so nenehno vključevali vse prisotne v razpravo in nas pozivali k izražanju mnenja. Da smo lahko dobro sledili predavanjem, so bile potrebne vsakodnevne priprave.

Bili smo odlična ekipa

S Harisom in Tomažem smo bili odlična ekipa, izjemno smo se usklajevali, super smo sodelovali in si med seboj pomagali. Vstajali smo zgodaj in se skupaj pripravljali na predavanja, ki so bila predvidena za tisti dan. Izmenjavali smo zamisli in iskali skupne rešitve.

Priprava poslovnega modela

Predavanja so trajala od 9. do 17. ure, po predavanjih pa smo v vnaprej določenih skupinah pripravljali poslovni model za tekmovalni primer, katerega tema je bila elektromobilnost. Tudi v mešanih skupinah je vladala pozitivna energija.

Spoznavanje in povezovanje

Delovni dan smo zaključili z večerjo in prijetnimi druženji, kjer smo se še bolje spoznali in povezali. Med napornimi predavanji je bilo tudi nekaj bolj sproščenih trenutkov, ko smo vsebine s predavanj povezali z umetnostjo in športom in spoznali, koliko elementov določa dobrega vodjo in kako zahtevno je voditeljstvo. Na izobraževanju sem spoznal veliko dobrih in prijetnih ljudi, s katerimi sem še vedno v stiku.

Navdušen sem nad izkušnjo

Po dveh napornih tednih na IEDC sem bil nad izkušnjo navdušen. Pridobil sem ogromno znanj in veščin, ki mi bodo pomagale pri delu in verjamem, da mi jih bo uspelo vpeljati in unovčiti v poslovnem in zasebnem delu vsakdana.

Za priložnost in izkazano zaupanje se vodstvu in svoji vodji iskreno zahvaljujem.

»Približno 70 udeležencev iz 17 različnih držav«

Tomaž Ajlec, Talum

Sprejeli smo izziv

Talumovo vabilo na poslovno šolo Bled me je razveselilo in hkrati presenetilo. V Talumu imamo namreč mnogo mladih, odličnih inženirjev, ki bi jim privoščil to prvovrstno izkušnjo. S Harisom in Kristianom nismo oklevali in smo še isti dan potrdili udeležbo ter sprejeli izziv sodelovati v YMP (Young Managers Program). Vsekakor je bila to za nas nagrada za delo, ki smo ga opravili doslej, hkrati pa tudi obveza, da kot inženirji dobro in učinkovito delamo še naprej v slovenskem gospodarstvu in širše.

Udeleženci iz sedemnajstih držav

Skoraj 70 udeležencev iz 17 držav sveta je imelo priložnost poslušati v svetu priznane predavatelje, ki so nam v 11 dneh predstavili področja računovodstva, marketinga, financ, etičnega načina vodenja, strateškega menedžmenta itd.

Vzpostavitev elektromobilnosti

Predavanja so bila vnaprej določena po terminskem planu in na nas je bila odgovornost, da smo se nanje v redu pripravili s pomočjo vnaprej poslane literature. S Harisom in Kristianom smo bili dobro organizirana ekipa, ki je vstajala ob 6. uri zjutraj in se pripravljala na predavanja, ki so si sledila iz dneva v dan. Trajala so od 9. do 17. ure, zatem pa smo po skupinah še ostajali v učilnicah in delali na končnem primeru, tako imenovanem *competition case*, ki se je nanašal na vzpostavitev elektromobilnosti na Nizozemskem.

Vsekakor pa se je našel tudi čas za bolj sproščeno druženje, ko smo drug drugega radovedno poslušali in si izmenjevali izkušnje.

Osebna rast

Poslovna šola Bled mi je dala veliko novega znanja na strokovnem področju, obenem pa mi je omogočila, da sem osebnostno zrasel ter navezal in ohranil stike z mnogimi mladimi nadobudneži v Sloveniji in zunaj nje.

Talumu sem hvaležen za to izkušnjo. □

Počitniško delo

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SPLET

Dijaki in študentje si med poletnimi počitnicami želijo poiskati počitniško delo, saj si tako nekaj zaslužijo, istočasno pa si pridobijo nova znanja in izkušnje. Nekateri pri počitniškem delu morda tudi spoznajo, da je to delo, ki bi ga radi opravljali po zaključku šolanja, in se v Talumu kasneje tudi zaposlijo.

Skupina Talum bo v času poletnih počitnic v svojih družbah in poslovnih enotah omogočila počitniško delo več kot 60 dijakom in študentom, ki smo jih povprašali o njihovih izkušnjah in vtisih.

Kristijan Kovačec, študent

Obiskujem drugi letnik Višje strokovne šole Ptuj, smer mehatronik. V Talumu sem že opravljal tudi obvezno prakso, čez poletje pa sem v družbi Talum Servis in inženiring opravljal počitniško delo. V tem času sem se preizkusil v kar nekaj praktičnih opravilih, kot so na primer: popravljanje cilindrov, čiščenje in popravljanje reduktorjev, preventivni pregledi strojev in naprav ... Delal sem torej na področju vzdrževanja. Delo v Talumu mi je bilo všeč, pohvaliti pa moram tudi sodelavce in dobro vzdušje v delovnem kolektivu.

Uroš Rajh, dijak

Zaključil sem Srednjo strojno šolo, smer strojni tehnik, in se letos vpisal na študij strojništva. V družbi Talum Servis in inženiring sem opravljal počitniško delo. Delal sem na področju vzdrževanja dvigal in žerjavov. V tem času sem si pridobil nova znanja in izkušnje. Talum sem poznal že od prej, saj sem bil v osnovni šoli na dnevu odprtih vrat. Takrat mi je oče tudi pokazal svoje delovno mesto, kar me je zelo navdušilo. V prihodnosti bi želel delati v Talumu, na področju vzdrževanja dvigal in žerjavov.

Rok Čeh, študent

Za možnost opravljanja počitniškega dela v Talumu sem izvedel od znancev. Zaključil sem drugi letnik Fakultete za strojništvo v Mariboru, smer proizvodno strojništvo. Pred menoj je še pol leta študija, nato pa me čaka pol leta obvezne prakse. Obvezno prakso bi želel opravljati v Talumu. Med počitnicami sem delal v PE Ulitki. Delal sem na CNC-stroju ter pomagal pri ročni obdelavi ulitkov – brušenje, piljenje ... Zelo mi je bil všeč korekten odnos sodelavcev in pripravljenost predati znanje mlajšim.

Monika Golob, dijakinja

Obiskujem Biotehniško šolo v Mariboru, smer veterinarski tehnik. Zaključila sem tretji letnik. V družbi Talum Izparilniki sem letos opravljala počitniško delo. Delala sem na traku, kjer sem ločevala aluminij, ter pomagala pri zlaganju izdelkov v zaboje za odpremo. Delo v Talumu mi je bilo všeč, in če bi še dobila možnost za delo, bi ga sprejela. Kolektiv je bil odličen, saj so mi v začetku vse razložili.

Jan Mlač Černe, dijak

Med počitnicami sem delal v PE Aluminij. Zaključil sem športno gimnazijo na Ptuju, študij pa bom nadaljeval na Fakulteti za šport v Ljubljani. Za možnost opravljanja počitniške prakse v tovarni sem izvedel od sošolca, saj je njegov oče zaposlen v Talumu. V elektrolizi sem pomagal pri opravih pri elektroliznih pečeh. Delo ni bilo fizično naporno, le malo vroče je bilo. O kolektivu lahko povem samo pozitivne stvari. V Talumu sem bil prvič in zame je bila to povsem nova izkušnja. Na začetku sem potreboval čas, da sem se navadil.

Marko Vek, študent

V Talumu sem opravljal obvezno prakso in med počitnicami tudi počitniško delo. Končal sem drugi letnik Višje strokovne šole Ptuj, smer mehatronik. Prakso sem opravljal v družbi Talum Servis in inženiring, kjer sem spoznaval dela na področju hidravlike. Počitniško delo pa sem opravljal v PE Aluminij na področju anod, kjer sem bil zadolžen za čiščenje anodnih blokov. Po študiju bi se v Talumu želel tudi zaposliti, in sicer v družbi Talum Servis in inženiring.

Benjamin Marin, dijak

Zaključil sem šolanje za avtoservisnega tehnika in se vpisal na študij mehatronike. Počitniško delo sem v preteklosti že opravljal v Talumu, tako da zadeve že poznam. Tudi letos sem počitniško delo opravljal v PE Livarna, v četrti izmeni, na področju gnetnih zlitin. Sodelavci me zdaj že poznajo in tudi sam sem se navadil nanje, tako da je bilo delo v kolektivu prijetno. Tudi moj oče dela v tem kolektivu, tako da name prenaša svoja znanja. Zadolžen sem bil za čiščenje kokil, pripravo livne mize, čiščenje zlebov in tehtanje legirnih elementov, sodeloval pa sem tudi pri drugih manjših opravih. V tem času sem se veliko naučil. Sodelavci so me vključevali v svoje delo, tako da sem si pridobil veliko praktičnega znanja. Nisem sicer Talumov štipendist, bi se pa v prihodnosti želel zaposliti v tovarni, morda v PE Ulitki, kjer bi želel delati na CNC-stroju, ali pa v PE Livarna.

Ana Štern, študentka

Obiskujem Fakulteto za varnostne vede, smer informacijska varnost. Zaključila sem drugi letnik študija. Za počitniško delo v Talumu sem izvedela od študentskega servisa. Za delo sem se odločila, ker nameravam Talum uporabiti kot primer dobre prakse pri svoji diplomski nalogi, v kateri bom proučila krizno upravljanje v naravnih in drugih nesrečah. Počitniško delo sem opravljala v PE Izparilniki, kjer sem pakirala izdelke in pomagala še pri drugih opravih. S sodelavci sem bila zelo zadovoljna in rada bi nadaljevala z delom, zato sem v kadrovsko službo že poslala prošnjo.

Nataša Vek, študentka

Zaključila sem četrti letnik Fakultete za farmacijo v Ljubljani. Počitniško delo sem opravljala v družbi Talum Inštitut. To ni bila moja prva praktična izkušnja s tovarno, Talum namreč poznam od očeta, ki je tukaj zaposlen. V delovnem kolektivu sem se dobro počutila, saj so me lepo sprejeli. Zaupali so mi tudi dela, ki sem jih lahko opravila samostojno. Počitniško delo ti res da veliko praktičnega znanja. Po koncu študija pa bi se rada zaposlila na področju farmacije.

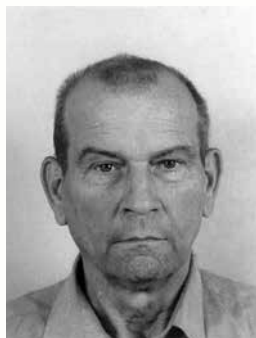
Žan Polajžar, dijak

Zaključil sem šolanje na Elektro-računalniški šoli na Ptuju in se vpisal na Višjo strokovno šolo Ptuj, smer mehatronik. Letos sem prvič opravljal počitniško delo v Talumu. Počitniško prakso sem opravljal v družbi Eles in se tako preko njih že seznanil s tovarno, saj smo delali na transformatorski postaji. V PE Ulitki sem imel konkretne zadolžitve, saj sem brusil ulitke in pomagal pri drugih opravih. Počitniško delo je bilo možnost za zaslužek in pridobitev novih izkušenj. V prihodnosti bi se želel zaposliti v Talumu na področju, ki je povezano z energetiko.

Dijakom in študentom se zahvaljujemo za njihov prispevek in jim želimo lep preostanek počitnic. V novem šolskem letu pa veliko uspehov. □

V spomin

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zgasel,
a nate spomin
bo večno ostal.*

Boleč je spomin na 22. avgust, ko nas je za vedno zapustil dragi mož, oče in dedi

Jožef Gajšek

iz Vintarovcev 74, Destrnik

Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu, prižgete svečko in z lepo mislijo obudite spomin nanj.

Žena Dragica in hči Tatjana z družino

»Gremo v šolo!«

Poletje se počasi poslavlja, prihaja september. Za enega samo deveti mesec v letu, za drugega mesec trgateg, za otroke in njihove starše pa mesec, ko je spet treba v šolo. Vsako šolsko leto je novo obdobje ne samo za otroke, ampak za celo družino. Otroci odraščajo in se z leti oziroma v različnih razvojnih obdobjih zelo spreminjajo. Pred novim šolskim letom imamo ponavadi v mislih predvsem to, da nakupimo šolske potrebščine, delovne zvezke in učbenike. Pomembno pa je tudi, da se o šoli pogovarjamo – kakšna pričakovanja, strahove in želje imajo tako otroci kot starši.

PRIPRAVILA: MATEJA HERGULA

POVZETO PO: [HTTP://SIOL.NET/TRENDI/ODNOSI/MARKO-JUHANT-OTROKA-NE-PRIPRAVLJAJTE-NA-SOLO-147612](http://SIOL.NET/TRENDI/ODNOSI/MARKO-JUHANT-OTROKA-NE-PRIPRAVLJAJTE-NA-SOLO-147612)

FOTO: SPLET

Počitnice se iztekajo

Pomislite, kako se počutite, ko se morate po letnem dopustu vrniti nazaj na delovno mesto. Tako se počutijo otroci po počitnicah. Že pred prvim septembrom so deležni vprašanj, ali že kaj pogrešajo šolo, komentarjev, da bo počasi konec luštnega, in podobno.

Nove obveznosti

Otroci v nižjih razredih sicer bolj nestrpno pričakujejo začetek novega šolskega leta, pri starejših otrocih pa je že drugače. Tistih, ki se veselijo prvega septembra, je bolj malo, saj se večina že zaveda, da se z začetkom novega šolskega leta zanje začenejo mnoge obveznosti.

Nova spoznanja

Mlajšim otrokom se večina stvari še zdi zanimivih, učitelji jim lahko povedo še marsikaj novega, oni pa kot spužve vpijajo nova spoznanja. Pri otrocih, ki se približujejo puberteti, je že drugače, želijo si več druženja in več sproščene debate o stvareh, ki se jim zdijo bolj zanimive.

Prvi šolski dan

Spet drugače je pri prvošolcih, za katere se začeneja povsem novo obdobje, vendar jim tega ne smemo sporočiti na način: »Igre je konec, zdaj se začne šola.« Ni treba pospraviti igrač, že cel teden prej zganjati panike in jih posebej pripravljati na šolo. Prvi dan naj prvošolcem ostane v lepem spominu, po šoli pojdite kam, kjer se prvošolec rad zadržuje.

Otrokova vprašanja in dileme

Pred začetkom pouka se otrokom porajajo vprašanja, na katera odrasli velikokrat sploh ne pomislimo. Bom še sedel skupaj z najboljšim sošolcem? Kaj, če ne bova? Kakšna bo nova razredničarka? Pa nova in težka snov, bo še več računanja? Je Anja iz 8. b še vedno tako simpatična? Kam bomo šli v šolo v naravi?

Vprašanja in dileme staršev

Mi odrasli imamo prav tako strahove: Se bo znašel v šoli? Ga bodo sošolci sprejeli? Ima dovolj vseh potrebščin? Katere krožke bo obiskoval? Bo imel dobre ocene? Bo najboljši v razredu? Kaj, če se mu ne bo uspelo vpisati na zeleno srednjo šolo?

Ocenjevanje

Vemo, da je že zljajnano govoriti, da niso pomembne le dobre oziroma visoke ocene, a žal se veliko staršev tega še vedno ne zaveda. Pomembno je, da so ocene dobre za otroke, da so tako visoke, kot jih otrok zmora. Pomembno je, da se je potrudil in dal vse od sebe. Pa čeprav najboljša ocena zanj pomeni dobro 3.

Neuspeh je del življenja

Prav tako morajo otroci biti pripravljeni tudi na neuspehe. Šola je tako kot življenje nasploh polna preizkušenj in tudi nelepkih oziroma grenkih doživetij. Otrok ne smemo »držati v mehurčku« in jih varovati pred vse-

mi nevarnostmi, ampak moramo pustiti, da spoznajo realno sliko. Navdušujemo jih raje za raziskovanje in spodbujamo njihovo radovednost.

Zdravi otroci se laže učijo

Pri tem imajo zelo velik delež starši, učitelji, trenerji in vsi drugi mentorji, ki so vsak dan z njimi, zato je zelo pomembno, kaj otrokom sporočajo. Veliko pomembneje od ocen je, da so otroci srečni, zadovoljni, izpolnjeni in sprejeti. Kajti le takšni bodo tudi zdravi. In zdravi otroci se laže učijo.

Znanje za življenje

Lahko bi jih namesto tega, da jih sprašujemo po ocenah, začeli spraševati, kaj so se naučili koristnega za življenje – takega, ki se ne da izmeriti z oceno.

Staršem želimo umirjen vstop v novo šolsko leto, otrokom pa uspešno izpolnjevanje obveznosti in čim več nepozabnih dogodivščin. □

Temelji krvodajalstva: solidarnost, spoštovanje in strpnost

Obvestilo sodelavkam in sodelavcem, zaposlenim v družbah skupine Talum, v Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija v avgustu bo v torek, 29., in četrtek, 31. avgusta 2017, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice.

MARJETKA LEDINEK

FOTO: IGOR JEZA, MARKO ČULIBRK

Izgubljanje temeljnih vrednot

Temeljne človeške vrednote se izgubljajo, zato je še toliko bolj pomembno, da se jih zavedamo in jih negujemo. Krvodajalci so tista redka skupina ljudi, ki premore zvrhano mero solidarnosti.

Kri je življenje

Človek ima v svojem telesu od pet do šest litrov krvi. Altruizem je pripravljenost žrtvovati se za druge, kar je izjemno dejanje, saj lahko z darovano krvjo nekomu rešimo življenje. Krvodajalci, ki smo svojemu poslanstvu predani, radi darujemo kri.

Marko Čulibrk je kri daroval 10-krat.

Srečko Gajšek je kri daroval 40-krat.

Bojan Krajnc je kri daroval 45-krat.

Več krvi – več življenj

Za pomoč potrebuje zdravstvo vsak dan določeno količino krvi, zato je pomembno, da se ohranja določena kvota krvodajalcev, ki so jo pripravljeni darovati. Gre za življenjsko filozofijo, ki jo ima krvodajalec, saj je njegovo poslanstvo skrb za sočloveka.

Pomanjkanje krvi v poletnih mesecih

V poletnih mesecih bolnišnice in zdravstvene ustanove še bolj občutijo pomanjkanje krvi, saj se krvodajalci zaradi letnih počitnic manjkat odzovejo na krvodajalske akcije. Vzrok za pomanjkanje je tudi morebitna večja poraba krvi zaradi oskrbe poškodovancev v prometnih nesrečah, zato bi bilo zelo priporočljivo, da zberete pogum in se vsi, ki se počutite zmožni darovati, pridružite skupini krvodajalcev.

Obvestilo krvodajalcem

Krvodajalske akcije se lahko udeležite ob torkih in četrtek vsak teden v mesecu (vse leto) med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku v bolnišnici na Ptuju.

Talumovci, ki bi se radi udeležili krvodajalske akcije, a se je v navedenem terminu zaradi obveznosti ne morete udeležiti, lahko to storite zadnji teden v mesecu. Pri odvzemu povejte, da ste iz Taluma, da vas označijo na seznamu.

Darovalci v juliju (številka v oklepaju pove, kolikokrat je posameznik doslej že daroval kri):

Kevin Šošarič	(9)
Boštjan Zamuda	(13)
Jožef Bezjak	(71)
Bogdan Kores	(57)
Janez Tominc	(19)
Boris Železnik	(54)
Andrej Pulko	(10)
Damir Sajič	(23)
Jožef Lončarič	(49)
Branko Krajnc	(11)
Roman Krajnc	(42)
Zlatko Intiher	(52)
Franjo Mihelač	(45)
Anton Zelenik	(49)
Daniel Lačen	(9)
Bojan Krajnc	(47)
Darko Kornet	(15)
Milorad Lazič	(43)
Marjetka Ledinek	(37)
Marjan Vindiš	(43)
Robert Medved	(13)
Majda Turk	(36)
Anton Murko	(29)
Branko Prevorsek	(22)
Franjo Levstik	(7)
Marjan Anderlič	(78)

Krvodajalci, ki so kri doslej darovali do petkrat:

Leon Trofenik	(5)
Denis Kolarič	(3)
Kristian Lipovac	(2)
Timotej Širec	(1)
Tanja Flajs	(1)
Alenka Sagadin	(1)
Alenka Kotnik	(1)

Hvala vsem, ker darujete, in čestitke novincem!

Prvo mesto v vlečenju vrvi in pikadu

Člani Skei, Regijske organizacije Ptuj, smo se tudi letos udeležili 14. Državnega prvenstva Skei Slovenije v letnih športnih igrah, ki je potekalo v soboto, 10. junija 2017, v Železnikih. S Ptujja se je iger udeležilo 30 članov, zaposlenih v družbah Talum, Silkem in Agis. Nosilec iger je Skei Slovenije, organizator in izvajalec pa je bil Skei, Regijska organizacija Gorenjska. Med seboj je tekmovalo 10 regijskih ekip iz cele Slovenije.

IGOR JEZA

FOTO: IGOR JEZA

Tabela: Rezultati tekmovanja po regijah

Rezultat	Regija	Točke
1. mesto	Velenje	183
2. mesto	Koroška	149
3. mesto	Gorenjska	149
4. mesto	Ptuj	84
5. mesto	Posočje	82
6. mesto	Štajerska	72
7. mesto	Zasavje	61
8. mesto	Ljubljana	55
9. mesto	Posavje	50
10. mesto	Celje	38

Ptujčani smo zmagali v dveh disciplinah:

Prvo mesto

- vlečenje vrvi – ženske
- pikado – moški

Sindikalni pozdrav in se vidimo prihodnje leto!

Odhod proti Železnikom

Zjutraj smo se z avtobusom odpeljali s Ptujja proti športni dvorani v Železnikih in tja prispeli okoli 8. ure, kot je bilo predvideno. Ob 8.15 je bila uradna otvoritev tekmovanja, ob 8.30 pa so se začela tekmovanja v odbojki, malem nogometu in namiznem tenisu. Udeleženci smo se lahko preizkusili tudi v vlečenju vrvi, pikadu in suvanju kamna v daljino. Tekmovanja so potekala v prireditvenem prostoru v Železnikih po Pravilniku športnih iger Skei Slovenije.

Tekmovalne discipline

Udeleženci smo lahko tekmovali v različnih disciplinah, navedenih v nadaljevanju. Med aktivnostmi je bilo poskrbljeno tudi za hrano in pijačo.

Ženske:

- odbojka
- namizni tenis
- pikado
- vlečenje vrvi

Moški:

- mali nogomet
- odbojka
- namizni tenis
- pikado
- vlečenje vrvi
- suvanje kamna

Rekreacijski pohod

Udeleženci, ki se niso pomerili v tekmovalnih disciplinah, so se lahko ob 9. uri odpravili na rekreacijski pohod, ki je potekal od Železnikov na Sv. Križ in v Dražgoše.

Podelitev pokalov in priznanj

Tekmovanja so se zaključila ob 13. uri, uro kasneje pa je potekala svečana razglasitev rezultatov in druženje v Športni dvorani Železniki. Pokale in priznanja najboljšim posameznikom in ekipam je podelila predsednica Skei Slovenije Lidija Jerkič, pomagala pa ji je športna komisija. Ob tej priložnosti se je predsednica Skei tudi zahvalila organizatorjem. Ptujčani smo se letos zelo dobro odrezali, kar potrjujejo rezultati. ■

Kolonija za odrasle

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Globoko smo zabredli v avgust, nekateri so zabredli v morje, drugi v mehak gorski sneg, nekateri so pa barvo lovili kar na domači strehi, njivi, na traktorju ali ob bazenu. Čas počitnic ponavadi predstavlja odklop od vsakdanje rutine, da počnemo kaj drugega kot običajno. Če ste navajeni cele dneve grabiti seno ali ličkati koro, verjetno ne iščete dopusta na kmetiji, tak dopust pa je morda za kakšno »mestno srajco« višek dopustniških doživetij. Le kaj bi bil pravi dopust za nas, ki delamo v Talumu? Kaj bi bil odklop od vsakdanje rutine?

Prva in najcenejša možnost je, da pošljemo otroke v kolonijo preko firme in si naredimo umirjen, brezskrben tedenski paket kar doma. Odpade varstvo otrok, njih animacija, skrb, da bodo šli pravo-

časno spat, da bodo umiti, siti in počesani ter da ne bodo med počitnicami samo gledali v telefone in počenjali neumnosti ter preganjali brezdolja in dolgčasa, ko ste vi v službi. Na preostalih straneh tega mesečnika ste se lahko prepričali, da se otroci v koloniji dobro zabavajo in nas nič ne pogrešajo. Kaj pa mi? Se še znamo zabavati sami ali pa bi tudi za nas morala biti ena taka kolonija?

Za trenutek se ustavimo pri tej zamisli o tedenskih poletnih počitnicah v kampu za odrasle, ideja sploh ni slaba, če bi jo uvedli za delovno prebivalstvo iz kidričevskih gozdov. Če malce pobrskamo po internetu, lahko ugotovimo, da so kampi za odrasle pravi hit v tujini, prej ko slej bodo prišli tudi k nam, tako kot so prišli krompir, koloradski hrošč, osemurni delovnik, kanalizacija, obvezno šolstvo, aluminijast jedilni pribor in še kaj. Kakor koli, omenjeni kampi so v tujini ponavadi tematsko obarvani, v njih se bolj dela, v drugih se bolj zabava, v tretjih se povežeš z naravo, spet v katerih drugih se bolj povežeš z nasprotnim spolom, skratka, za vsakega nekaj. Široke izbire smo v kapitalizmu navajeni. Samo plačati jo je težko.

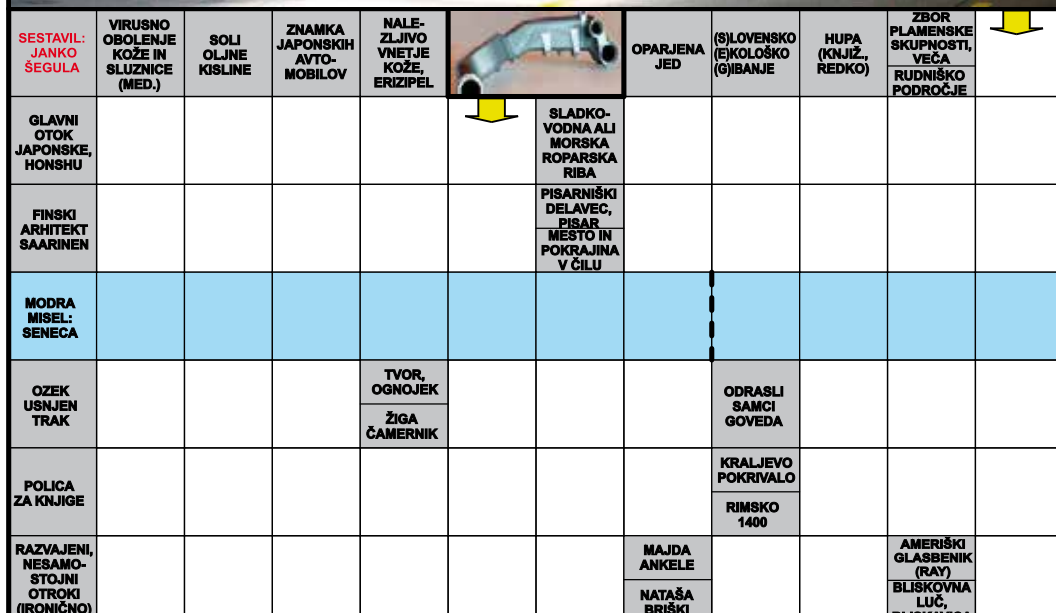
Ker smo specialisti za notranji trg, sam dizajn kampa ne bi smel biti problem, nenazadnje razvijamo tole vizijo o lastnem kampu v prvi vrsti zase. Ne vem, kako je z vami, jaz vidim izključno samo prednosti v postavitvi fabriškega kampa. Naše vrednote bi lahko krepili tudi v prostem času, denarja za počitnice ne bi nosili na jug, ampak bi ostajal doma, odpadle bi dolge vožnje, čakanje v kolonah, skrb, kje bomo parkirali, odpadlo bi dolgo čakanje na pijačo, na trajekt, na sladoled, nobenih počasnih natakarjev, meduz, morskih ježkov in navitih cen. Indija Koromandija, vam rečem. Že danes imamo infrastrukturo, ki se je ne bi sramovalo nobeno mondeno letovišče. Gra-

moznice, bazeni (sicer prazni, a to se da hitro rešiti), travnate športne površine, veliki gozdovi, prostrani travniki, restavracija ob reki, koncertna dvorana in medgeneracijski prostori, ki že v svoji zasnovi kličejo po druženju s sodelavci, tudi v prostem času.

In kako bi kamp izgledal? Vemo, da mora biti vizija drzna, s prevladnimi koraki človeštvo še danes ne bi stopilo na Luno. V fazi zasnove bi se zato odpovedal skromnosti in bi tale kamp precej na široko zakoličil. Majhni prostori nikoli niso bili v naši domeni. Če se ljudje stiskajo v apartmajih na dopustu, pri našem kampu to odpade. Brez takšne recepcije, da gosta kar vrže na rit, seveda ne bi šlo, tudi brez granitnih kock ne. Skozi park dreves in skulptur bi se nato človek sprehodil do šotorov, eni klimatizirani z izbranimi deli slovenskih klasikov, drugi neklimatizirani, a bolj drzno urejeni, odvisno od okusov in siceršnjih navad gostov. Tudi tematske delavnice bi se našle. Tisti, ki v službenem času pripravljajo talino, bi lahko v prostem času tekmovali v pripravi golaža, tisti, ki prebirajo razne dolgočasne člene, poslovniške kakovosti in drugo suhoparno gradivo, bi imeli na voljo knjižnico z bolj prijetnimi temami v stilu 50 odtenkov sive, ker je to pač barva aluminija. Za najmlajše upe bi postavili kak vrtiljak, stojnice s sladkorno peno, za mlade upe bi bil dovolj osrednji prostor v Panu, za generacijo 50+, ki danes ni tako majhna, pa bi lahko na lastnem parkirišču zarisali več šahovskih polj, morda dodamo še kakšno rusko kegljišče, balinanje, seveda s primerno pasirano hrano, polno vitaminov, mineralov, rudnin in gensko neoporečnih sestavin z Dravskega polja. Naše dislocirane lokacije na morju in v hribih lahko takoj prodamo.

Mi se imamo najlepše v našem kampu v Kidričevem.

Vabljeni! ▣

										TALUM	DIREKTOR PE ULITKI (MIRKO)	KAR SE SKLATI (STAR.)	GEOLOŠKA DOBA ZGORNJEGA MIOCENA	VULKAN NA JAPONSKEM OTOKU HONŠU (3063 m)
										SLOVENSKI (V)ARNOSTNI (O)RGAN (M)INISTRSTVA ZA(O)BRAMBO				
										PARADIŽ, RAJ				
										IZRODEK (KNJIŽ.)				
										LITOVSKA TISKOVNA AGENCIJA				
										AMATER, DILETANT PRISTOJBINA ZA HRANJENJE BLAGA				
SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	VIRUSNO OBOLLENJE KOŽE IN SLUZNICE (MED.)	SOLI OLJNE KISLINE	ZNAMKA JAPONSKIH AVTO-MOBILOV	NALE-ZLJIVO VNETHJE KOŽE, ERIZIPEL		OPARJENA JED	(S)LOVENSKO (E)KOLOŠKO (G)IBANJE	HUPA (KNJIŽ., REDKO)	ZBOR PLAMENSKE SKUPNOSTI, VEČA RUDNIŠKO PODROČJE				PLAST CELIC S ŠKROBNIMI ZRNJI, KI OBDAJA ŽILO	ENO-STAVNOST
GLAVNI OTOK JAPONSKE, HONSHU					SLADKO-VODNA ALI MORSKA ROPARSKA RIBA									
FINSKI ARHITEKT SAARINEN					PISARNIŠKI DELAVEC, PISAR MESTO IN POKRAJINA V ČILU								KRANJ	
													PETER HANDKE	
MODRA MISEL: SENECA														
OZEK USNEN TRAK				TVOR, OGNOJEK ŽIGA ČAMERNIK			ODRASLI SAMCI GOVEDA					SPDOBUDA PRI SKOKU LJUDSKO IME ZA RASTLINO ABRAŠICO		
POLICA ZA KNJIGE							KRALJEVO POKRIVALO RIMSKO 1400						BROM	
													ANTON INGOLIČ	
RAZVAJENI, NESAMO-STOJNI OTROKI (IRONIČNO)						MAJDA ANKELE			AMERIŠKI GLASBENIK (RAY) BLISKOVNA LUČ, BLISKAVICA					
						NATAŠA BRIŠKI								
								FRAN LEVSTIK			ŠIROK MORSKI ZALIV NIZOZEMSKI NOGOMETAS (RAFAEL VAN DER)			
								PRIPOVEDNO PESNIŠTVO						
TALUM	GRŠKA ČRKA		ŽIG, ŠTAMPILJKA											
			RAZA (KNJIŽ.)											
OSMO UTELEŠENJE BOGA VIŠNUJA V HINDUIZMU												NAJNIZJI MOŠKI PEVSKI GLAS FRAN RAMOVŠ		
RIBIŠKA MREŽA									PRIPADNIK ORFIZMA					
IZABELA (KRAJŠE)									TALUM • ULITKI Z ALUMINIJEM USTVARJAMO PRIHODNOST	MESTO V ITALJI, TRIESTE				TALUM • ULITKI Z ALUMINIJEM USTVARJAMO PRIHODNOST

SLOVARČEK: ABRAT - ljudsko ime za rastlino abrašico, CURICO - mesto in pokrajina v Čilu, ELIEL - finski arhitekt Saarinen, ELTA - litovska tiskovna agencija, ONTAKE - vulkan na japonskemotoku Honšu, TABANO - ameriški glasbenik (Ray), VAART - nizozemski nogometaš (Rafael Van der).

19. TALUMOV DAN ZA ZDRAVJE

V soboto, 2. septembra 2017,
ob 8. uri se dobimo pred restavracijo Pan.

- pohod
- kolesarjenje
- plavanje
- tenis
- spoznavanje in jahanje konj

Novo!

- pustolovsko plezanje

Natančnejši opis pustolovskega plezanja najdete na Talumovi intranetni strani. Predprijave do zapolnitve mest sprejemamo prek intraneta.

ZDRAV TALUM

Aktivnosti za zdravje